

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletne 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, z tu-
jino 30.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglaš po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 46

Ljubljana, sreda, dne 25. februarja 1931

Leto II.

Minister Nikola Preka,
ki otvori danes konferenco o brezposelnosti

Novi nemški poslanik v Varšavi

Berlin, 24. februarja. AA. Za naslednika pred
meseci preminulega nemškega poslanika v
Varšavi Ulricha Rauscherja je bil imenovan
Hans Adolf von Moltke, dosedanj minister-
jalni vodja vzhodnega oddelka ministrstva za
zunanje zadeve. Novi poslanik odpotuje 26. fe-
bruarja na svoje novo mesto.

Položaj na Španskem

Madrid, 24. februarja. AA. Skupni izvršni
sbor delavskih organizacij in socialistične
stranke je sklenil, udeležiti se občinskih voli-
tev, dočim bo volitve v zakonodajno skupščino
bojkotal. Seja je trajala od sobote do nedelje
zvečer.

Madrid, 24. februarja. AA. Občinske volitve
so odgojene na 1. april. Sodišča za reševanje
volilnih pritožb ostanejo še nadalje. Dalje je
po sklepu vlade prepuščen univerzam, da sa-
me določijo dan, kdaj začno spet predavanja.
Izmed zakonov izda dobe diktature ostanejo sa-
mo tisti, ki ustrezajo sedanjim prilikam.

Churchill o indijskem vprašanju

London, 24. februarja. AA. Snovi je govoril
Winston Churchill na shodu v Eppingu v Es-
sexu o indijskem problemu. Dejal je, da vztraja
na svojem stališču do indijskega vprašanja in
da je proti sedanjim vladnim politikam, ki je naj-
večja nesreča za indijski narod in za britski
imperij. Govornik je nadaljeval, da je Gandhi
postal uporni fakir, ki je posetil indijskega
podkralja v času, ko vodi izzivajočo agitacijo za
državljanstvo neposlušnost.

Churchill je končno rekel, da obsoja politiko
indijskega podkralja, ki kaže že sedaj kata-
strofalne rezultate in ki bo povzročila v bodoče
še večje zlo.

Kolonija avstrijskega polje- delskega ministra

Dunaj, 24. februarja. AA. Vlada je podelila
poljedelskemu ministru Thallerju podporo dveh
milijonov šilingov za izseljeniško akcijo v Pa-
ragvaju. Denar bo vrnila avstrijska kolonija, ki
jo bodo v Paragvaju ustanovili Thaller in ka-
kih 200 tirolskih kmetijskih sinov.

Oborožen norec v Hinden- burgovi palači

Berlin, 24. februarja. d. V palači državnega
predsednika se je danes ob pol 12. dopoldne
pojavi 28-letni trgovski sotrudnik Heinrich
Broll. Pri hišnih vratah ga je službojoči krimi-
nalni uradnik vprašal, kaj želi. Broll je odgo-
voril, da bo posredoval zaradi neke prošnje za
podporo. Ko mu je detektiv odgovoril, da je
treba prošnje predložiti pisмено, se je Broll
razburil in dejal, da ne more tako dolgo ča-
kati, ker mu je samo nekaj ur še živeti. Krim-
inalnemu uradniku se je zazdelo, da gre za
duševno bolnega človeka. Opazil pa je hkrati,
da je posestnik nekaj iskal v svoji aktovki.
Nenadoma je Broll vzdignil roko, v kateri je
imel samokres. Detektiv se je vrgel na moza
in po ljuti borbi se mu je posrečilo iztrgati mu
orožje. Brolla so aretirali. Pri zaslišanju je iz-
javil, da se je hotel sam usmrtiti. Samokres je
bil nabasan in ni bil zavarovan. Izjave Brolla,
ki je baje iz Zgornje Šlezije, so bile tako zme-
šane, da bo zadnjo besedo najbrže imel psi-
hijatrični oddelak.

VREMENSKA NAPOVED

..Dunaj, 24. februarja. d. Večerna vremenska
napoved meteorološkega zavoda za jutri: Od
zapada sem bo napredovala zjasnitev, tempe-
ratura pa bo padla.

Minister Nikola Preka o brezposelnosti v Jugoslaviji

Ministrova izjava novinarjem povodom otvoritve konference delavskih in delodajalskih organizacij - Vprašanje brezposelnosti je v Jugoslaviji le majhen problem - Pomen in cilj sedanje konference

Beograd, 24. februarja. AA. Jutri se se-
stane v Beogradu konferenca zastopnikov
zainteresiranih ministerstev in predstav-
nikov delavskih in delodajalskih organiza-
cij k razpravi o vprašanju nezaposlenosti
delavcev. Konferenca bo proučila vpra-
šanja nezaposlenosti delavcev v naši dr-
žavi in inozemstvu. Konferenco bo otvoril
minister za socialno politiko in narodno
zdravje dr. Nikola Preka. Povodom te
konference in povodom netočnih vesti go-
tovih italijanskih listov o fantastični in
ogromni nezaposlenosti v naši državi je
bil minister za socialno politiko in na-
rodno zdravje dr. Nikola Preka tako lju-
bezni, da je sprejel novinarje in jim dal
sledede izjavo.

»Vprašanje nezaposlenosti je največji
problem današnje dobe in o njem so resno
razpravljali merodajni faktorji vsega sve-
ta. Kot posledica splošne gospodarske
krize in depresije, ki danes vlada na sve-
tu, vprašanje nezaposlenosti 20 milijonov
delavcev z vsoto težava radikalne
rešitve. Od rešitve tega po svoji vsebini
in kompliciranosti najdelikatnejšega pro-
blema zavisi tudi rešitev vprašanja ubla-
žitve gospodarske krize na svetu. V svesti
si pomena tega problema se je merodajni
forum bavil s tem vprašanjem. Komisija
za brezposelnost je razpravljala o tem pro-
blemu in ga predala svetu mednarodnega

urada dela. Po pretresu tega vprašanja
se je videlo, da ga je mogoče rešiti samo
v sodelovanju z Društvom narodov, ki je
merodajen faktor v vseh političnih in go-
spodarskih vprašanjih. V teku maja bo
Panevropska unija v času svojega zaseda-
nja imela priliko proučiti to vprašanje.

Dasi je pri nas ta problem le majhen
z ozirom na druge države, sem vendar
kot minister za socialno politiko in na-
rodno zdravje smatral za potrebno, skli-
cati konferenco predstavnikov delavskih
in delodajalskih organizacij v cilju pro-
učitve statističnih podatkov. Ta konferen-
ca ima informativen značaj. Da bi se pri-
stopilo k rešitvi tega vprašanja, je potreb-
no ugotoviti točne statistične podatke. Po-
datki, s katerimi dozdaj razpolagamo, so
v marsičem nezanesljivi, a tudi metoda
zbiranja je bila različna. Ministrstvo za so-
cijalno politiko in narodno zdravje je izde-
lalo statistiko po dosedanjih podatkih, to-
da potrebno je zbrati podrobnih podatkov,
posebno v pogledu nezaposlenosti kvalifi-
ciranih delavcev, ker se ti ne prijavljajo
za podporo pri borzah dela. Radi tega bo
ta konferenca važna z ozirom na to, da
podpre ministrstvo, da dobi točne stati-
stične podatke za sodelovanje delavskih in
delodajalskih organizacij, da se pokaže pot,
po kateri je treba iti, da se nezaposlenost
v naši državi odpravi in da se prepreči

vsaka eventualnost.

Razen tega ima konferenca namen nam-
učiti vprašanja, v koliki meri vlada neza-
poslenost v drugih državah, posebno v
kontinentalnih, in v koliko se nas tičejo
ljudje, ki se tam nahajajo na delu. V zve-
zi s tem so se pojavile alarmantne vesti
o repatriaciji nekoliko tisoč naših brez-
poselnih izseljencev in da je moje ministr-
stvo v zvezi z drugimi ministri sprejelo
definitivni sklep za povrnitev in naselitev
v kraljevini Jugoslaviji naših delavcev, ki
se nahajajo na delu v inozemstvu. Po po-
datkih, s katerimi razpolaga ministrstvo
za socialno politiko in narodno zdravje,
ni nobenega razloga, da se kaže to vpra-
šanje v tako ostri obliki, kakor to po teh
izgleda, toda z ozirom na važnost tega
vprašanja misli ministrstvo za socialno
politiko in narodno zdravje v sodelovanju
z drugimi ministri, da je potrebno, da
se podvzamejo ukrepi za ureditev akcije
v interesu naših nezaposlenih delavcev.

Na vprašanje novinarjev, ali se bo kon-
ferenca bavila z vprašanjem vzrokov brez-
poselnosti, je odgovoril minister: »Ne, ker
bi to prekorajilo njen delokrog in ne bi
dovedlo do nobenih rezultatov. Predsta-
vni delavcev in delodajalcev bi izne-
dili razne nazore in diskusija bi šla v nedo-
gled. Ta konferenca ima posvetovalen zna-
čaj in praktičen pomen.«

Velik pomen pariških pomorskih pogajanj

Sporazum med Francijo in Anglijo je izzvala intransigentnost Italije - Anglija priznava Franciji pravico do večje mornarice od italijanske - Novi sporazum bo trajnega značaja

Pariz, 24. februarja. n. Francosko-an-
gleški razgovori za definitivno reguliranje
francoskega pomorskega položaja napram
trojnemu pomorskemu paktu in o reduk-
ciji pomorskega oboroževanja so stopili v
zaključno fazo. Ti razgovori so obenem tu-
di prav gotovo v zvezi z definitivno ure-
ditvijo italijansko-francoskega pomorske-
ga spora. Pričakujejo, da se bodo državni-
ki po zaključku sporazuma med Anglijo
in Francijo začeli baviti s francosko-itali-
janskim vprašanjem.

Nenadni prihod angleškega zunanjega
ministra Hendersona in prvega lorda an-
gleške admiralitete Alexandra v Pariz po-
trjuje, da je angleški odposlanec Craigie
uspešno izvedel svojo misijo in se s fran-
coskimi pomorskimi strokovnjaki domenil
o kompromisni formuli, po kateri naj bi
se uredili pomorski odnosi med Francijo
in Italijo in ki so jo strokovnjaki izdelali
za časa Craigiejevega bivanja v Parizu. —
Ko se je Craigie vrnil v London, je angle-
ška vlada sprejela kompromisno formulo.
Istovrstno so to formulo predložili tudi
francoski vladi, ki je prav tako pristala na
to, da bo svoj pomorski program preure-
dila v smislu sklenjene formule. Gotovo
je, da je ta sporazum, na podlagi katerega
nameravajo rešiti delikatno italijansko-
francosko pomorsko vprašanje, največje
politično važnost.

Mac Donald je skušal pariške razgovore
pospešiti in tako prijateljsko posredovati
med Francijo in Italijo. Britanska vlada
je razvila veliko diplomatsko akcijo, ki pa
se spočetka ni posrečila. Uporne zahteve
Italije za enakost s Francijo na morju so
jo strle. Zaradi intransigentnosti Italije ni
bilo mogoče izvesti te akcije direktno in
tako so morali Angleži najprej doseči spo-
razum s Francijo, da bi potem tem lažje
dosegli sporazum še med Francijo in Ita-
lijo, čemur bi se Italija kot edina
izolirana velika pomorska sila ne mo-
gla upirati. — Izgledalo je že, da
bodo morale velike pomorske sile, ki so
sklenile pomorski pakt na poslednji lon-
donski konferenci, seči po zaščitni klav-
zuli. Tedaj je Velika Britanija skušala po
ovinku priti do cilja.

Zaradi tega je poslala Craigieja v Pariz,
da se tam domeni s francoskimi pomor-
skimi strokovnjaki. To je Craigieju tudi
uspelo. Ravnilo so se po principu, da mo-
ra Velika Britanija ohraniti pomorsko pre-

moč v Evropi. Ker ima angleško brodogra-
darstvo pravico do 1,240,000 ton, brodogra-
darstvo Francije skupaj ne sme prekoračiti te
tonaže. Anglija je pri teh razgovorih pri-
znala Franciji superiornost nad Italijo,
ker so pomorske potrebe Francije mnogo
večje od italijanskih. Interesi Francije kot
kolonialne sile se ne dajo niti primerjati
z italijanskimi interesi. Razumljivo je, da
britanska vlada pri sklepu tega sporaz-
uma ni pustila v nemar možnosti sporaz-
uma z Italijo. Zaradi tega so se vršili pa-
riški razgovori v največji tajnosti in je
prihod Hendersona in Alexandra iznenadil
vse politične kroge. Snovi sta se Hen-
derson in Alexander ob 20. sestala z Bri-
andom v Quai d'Orsay-u. Istovrstno so se
sestali pomorski strokovnjaki Craigie, Sal-
by, Masigli in drugi. Posvetovanje držav-
nikov je trajalo do 9., strokovnjaki pa so
se menili še pozno v noč. Davi so obja-
vili uradno poročilo, da se bodo posve-
tovanja jutri ob 9. nadaljevala, da se od-
stranijo še poslednje težave, ki so v na-
potju za definitivno sklenitev sporazuma.

London, 24. februarja. n. V tukajšnjih
krogih je izzval odhod Hendersona in
Alexandra v Pariz veliko senzacijo. Ves
tisk pripisuje temu dogodku veliko poli-
tično važnost. Vsi so prepričani, da je
sporazum med Francijo in Veliko Bri-
tanijo že zagotovljen, kajti Henderson in
Alexander v nobenem slučaju ne bi bila
odpotovala v Pariz, če bi bila le količjak
dvomila o možnosti sporazuma.

»Times« proglasa v svojem uvodniku
kot netočne trditve nekaterih inozemskih
listov, da bo sporazum, s katerim name-

rava Velika Britanija rešiti francosko-ita-
lijansko pomorsko vprašanje, le začasen
in da ne bo trajal preko leta 1936. »Ti-
mes« pobija to trditev in pravi, da velja
tudi londonski pakt le do konca leta 1935,
da pa zaradi tega nikakor ni samo zača-
sen. Ko bo ta pakt prenehal veljati, se bo
znova sestala pomorska konferenca, ki bo
imela nalogo ne-le, da to pogodbo ponov-
no podaljša, nego da jo tudi izpopolni. —
Isti list trdi, da bo Velika Britanija sto-
rila vse, da se bo sporazum, ki ga name-
rava zaključiti s Francijo, od časa do ča-
sa izpopolni.

Velika Britanija pa namerava na podla-
gi svojega sporazuma s Francijo doseči tu-
di sporazum z Italijo. To trdi tudi laburi-
stični »Daily Herald«, ki pojasnjuje Crai-
giejevo misijo in naglašja, da nastopa Ve-
lika Britanija v sporu med Francijo in
Italijo kot prijateljska posredovalka.

Hendersonov odhod v Rim

Pariz, 24. februarja. AA. Angleški zuna-
nji minister Henderson in prvi lord ad-
miralitete Alexander sta v spremstvu Crai-
gieja odpotovala nenadoma v Rim. Poro-
čajo, da so pomorski razgovori med Fran-
cijo in Anglijo dosegli stanje, da je po-
stalo nujno potrebno posvetovanje z itali-
jansko vlado. — Potovanje v Rim je bilo
sklenjeno na popoldanski seji med Hen-
dersonom in Briandom. Pred sejo se je
vršila cela vrsta konferenc med zunanji-
ma ministroma in mornariškima ministri-
ma in njihovimi strokovnjaki. Na kosilu,
ki ga je priredil Briand na čast angleški
delegaciji, so izmenjali mnenja o pomor-
ski razorožitvi.

Dosedanji rezultati pariške agrarne konference

Pariz, 24. februarja. AA. Na včerajšnji
seji kmetijske konference so poročali za-
stopniki držav, ki uvažajo pšenico iz
vzhodne Evrope. Zastopniki Nemčije, Av-
strije, Italije, Belgije, Švice in Češkoslo-
vaške so se izrekli pripravljene, podpirati
akcijo vzhodnih držav.

Nemški delegat je izjavil, da bo Nemčija
tudi nadalje kupovala pšenico v vzhodnih
državah, kolikor je potrebno. Belgijski za-
stopnik je rekel, da je Belgija popolnoma
svobodna in neobvezana v vprašanju uvo-
za cerealij in da bo zato podpirala te dr-
žave. Italijanski delegat je postavil pogoj,

da mora pšenica ustrezati po kakovosti in
ceni, češkoslovaški delegat pa je naglasil,
da domače zaloge ne zadoščajo in da bo
država morala nabaviti pšenico. To bo sto-
rila z nakupi v teh državah.

Po teh izjavah je predsednik prosil za-
stopnike držav producentov, da naj se oni
o tem izrazijo. Zastopniki Romunije, Jugo-
slavije, Madžarske, Poljske in Bolgarije so
dali izjavo, da bodo ponudili pšenico do-
bre kakovosti; isto velja tudi za druge ži-
tarice.

Konferenca se danes nadaljuje.

Zveza Dravske banovine z morjem

Med najučinkovitejšimi sredstvi proti gospodarski krizi so tudi investicije. Veliki finančni strokovnjak, minister dr. Engliš je bil leta dolgo nasprotnik vsakega posojila, ki ga naj bi sklenila češkoslovaška država. Sedaj pa, ko je gospodarska kriza ostra, je tudi on pristal, da si v svrhu investicij najame češkoslovaška veliko posojilo. Češkoslovaški zglede velja tudi za nas in gospodarska kriza nam mora biti povod, da izvršimo vsaj ona dela, ki so že tehnično čisto pregledana in ki čakajo na svojo izvršitev že leta in leta.

In med tem deli zavzema gotovo najodličnejše mesto: zveza Dravske banovine z morjem. Prednosti te zveze so na dlani in potreba zveze je postala aktualna v hipu, ko je bila v Rapallu odrezana Slovenija z morjem. Tisti dan, ko je bila podpisana rapalska pogodba, bi že tudi morala prva lopata pričeti z delom na novi zvezi Slovenije z morjem. Ker pa se to ni zgodilo, smo od takrat silno mnogo zamudili in ta zamuda postaja tem večja, čim pozneje bo dobila Dravska banovina svojo zvezo z morjem.

Prvi in glavni namen nove železniške zveze z morjem je, da čim bolj služi naši gospodarski osamosvojitvi in da dobimo z njo direktni stik s prekomorskimi državami, kar je odločilne važnosti za naš izvoz. To pa ni edini namen novi zvezi, temveč z njo bo ustrezno tudi našemu tujskemu prometu. Inž. Klodič je na svojem zadnjem predavanju dokazal, da bi potreboval prvo vlak po novi progi mesto dosežanih 11 ur, le 6 ur in bi bila torej pot pri krajšana za celih pet ur. Nobenega dvoma ni, da danes velik del tujcev potuje na Jadran raje čez št. Peter samo zato, ker ga je prestrašila predolga pot čez Sušak. Posledica tega je, da delamo s svojo propagando za naš Jadran obenem tudi propagando za tuje železnice, mesto za svoje.

Zlasti veliko veljavo pa bo imela nova železniška zveza s svojima priljubljenima progama Seynica—St. Janž in Črnomelj—Stari trg, ker bo tudi ves Maribor in vse njegovo veliko zaledje približano našemu Primorju. Sele kadar bo ustvarjena kratka zveza z Jadrantom samo po našem ozemlju, da ne bo tujca motilo neprijetno prestopanje državnih mej, bo mogla naša propaganda za Jadran imeti tudi polen uspeh.

A tudi za vse naše gospodarstvo bo nova proga velikanskega pomena. Vsaka železnica neizmerno dvigne vrednost kraja, skozi katerega teče. Baš kraji od Kočevja dalje so danes pasivni le vsled tega, ker so predaleč od železnice in je njih izkoriščanje zvezano s prevelikimi stroški. Ne na zadnje pa bo gradnja nove železnice dala našim ljudem obilo zasluga, kar bo ugodno vplivalo na vso našo domačo trgovino in podjetnost. Ze samo ta moment je v sedanji gospodarski krizi tako važen, da sila k čimprejšnji graditvi te proge.

Po dobi dolgih in nepotrebnih nesoglasij smo danes vendarle že tako daleč, da so premagane vse načelne ovire in da je doseženo soglasno, kje naj teče nova proga. Doseženo pa je še nekaj več in izdelan je tudi že načrt, kako se naj financira gradnja nove proge. Ljubljanski gospodarski krogi pa so storili še to, da so tudi že izjavili svojo pripravljenost, da prevzamejo vse obveze, ki padejo na nje po tem finančnem načrtu. Tako je pravzaprav za pričetek gradnje proge že skoraj vse pripravljeno in zato je tem manj odpustljivo, če bi v zadnjem hipu pričel kdo delati ovire. Tem manj je to pričakovati, ker bo gradnja nove proge združila vse banovine v složen delu in v enako korist prebivalstva Dravske in Savske banovine.

Vse je pripravljeno in treba le še sprostiti kamenček, da pride vse v tek. Upamo, da se bo to tudi čim prej zgodilo in da ne bomo po nepotrebnem zapravljali časa in denarja, kajti vsaka nova železnica pomeni povečanje narodnega premoženja.

Zveza Dravske banovine z morjem je nujno potrebna našemu gospodarstvu in našemu tujskemu prometu, obenem pa tudi uspešno sredstvo za omiljenje gospodarske krize. Sami tehtni argumenti, da postane čim preje železnica. Kaj res ni v nas te vestnosti, da bi izvršili to, za kar mi vemo, da nam je neobhodno potrebno?

Prisrčen sprejem admirala Guéprattea v Beogradu

Več tisoč ljudi na kolodvoru — Admiral dvignjen ob velikem navdušenju na roke

Beograd, 24. februarja. A. A. Danes dopoldne ob 10.38 je prisel semkaj v simplonskem vlaku iz Pariza naš preizkušeni prijatelj admiral Guépratte v spremstvu svoje žene in prijatelja grofa Romanona.

Vsa beograjska postaja je bila okrašena s francoskimi in jugoslovanskimi državnimi zastavami. Ze dolgo pred 10. uro so se zbrali na postaji razen članov pripravljalega odbora za sprejem mnogostevilni zastopniki oblasti, društev in prebivalstva. Člani pripravljalega odbora so bili polnoštevilno zbrani z generaloma Milutinovićem in Nešićem na čelu. Dalje je bil navzoč armijski general komandant mesta Beograda Tomić, admiral Wickelhauser, viceadmiral Stanković in mnogostevilni zastopniki kulturnih in drugih ustanov. Od francoskega poslanstva je bil prisoten vojaški ataše, od beograjske občine njen podpredsednik dr. Stojadinović.

Ko je vlak privozil na postajo, je godba krajeve garde zasvirla marseljezo in burni klici so pretresli ozračje: Živel Guépratte! Živela Francija! Ko se je vlak ustavil, je prvi stopil iz vagona admiral, za njim pa njegova žena. Tedaj je gđ. Milka Šestić v narodni noši iz Šumadije stopila pred gosta in predala admiralovi ženi v imenu srbskih sester velik šopek cvetic, v imenu odbora za sprejem admirala pa je predala šopek cvetic gđ. Jančevićeva. Razen tega je prejel admiral Guépratte mnogo cvetja od zastopnikov raznih društev.

Ko so utihnili zvoki francoske narodne himne in nato še jugoslovanske himne, je admiral Guépratte pozdravil v imenu bojevnikov, ki so bili v Bizerti, general Milutinović v kratkem francoskem nagovoru. Izrekel mu je dobrodošlico in se mu zahvalil za njegovo veliko delo v svetovni

vojni, poudarjajoč, da so vsi tisti, ki so se živili vrnili iz Bizerte, dolžni za svoje življenje zahvalo edino admiralu Guéprattu. Nato je pozdravil admirala komandant mesta Beograda general Tomić. V imenu beograjske garnizije mu je izrekel pozdrav v francoščini. V imenu beograjske občine je admiral pozdravil njen podpredsednik dr. Stojadinović, ki je imel ta-le govor:

»V imenu občine mesta Beograda vas pozdravljam, gospod admiral, obenem z Vašo gospo, ko stopate na naša tla. Bodite dobrodošli. Prestolniška občina smatra za svojo dolžnost, da Vam, goječ najtoplejša čustva za Vas in Vaš narod, izreče to posebno priznanje in največjo hvaležnost za vse dragocene in nepoplačljive usluge, ki ste jih storili našemu narodu v njegovem trpljenju v najkritičnejših dneh njegove zgodovine. Živeli!«

Navdušeni vzkliki so pretresli ozračje, admiral pa se je zelo ljubezno zahvaljeval na vse strani. Nato je v spremstvu članov odbora in zastopnikov države krenil v dvorno čakalnico, kjer se je pozdravil s svojimi mnogoštevilnimi znanci in z njimi izmenjal nekaj besed. Ko se je pojavil admiral pred postajo, se je tam že zbral gost špalir več tisoč ljudi iz mesta in okolice, ki so navdušeno manifestirali. Videč tak navdušen sprejem, je admiral sklenil, da gre peš. Na vsakem koraku ga je sprejemalo burno pozdravljanje in vzklikanje. Nепrestano se je moral admiral Guépratte zahvaljevati za izraze hvaležnosti in prijateljstva. Navdušenje prebivalstva je doseglo vrhunec, ko so nekateri iz špalirja pristopili k admiralu in ga nesli na rokah.

Admiral se je nato v avtomobilu s svojim spremstvom odpeljal v hotel »Srpski kralj«.

Gospoda, ni res, on laže!

Žinger vztrajno trdi, da je morilec Pintar

Pintarja so nekatere priče razbremenile — Enako vztrajno trdi, da je nedolžen

Novo mesto, 23. februarja.

Danes se je razprava nadaljevala vse dopoldne do 19. ure. Ves dan je zavzelo zasliševanje priči in sodnijskih izvedencev dr. Pavliča in dr. Polenske. Oba zdravnik sta izjavila, da je bil ključ za pribijanje matic (francoz) docela spodobno orodje, da se z njim zadajo take rane, kakršna je bila pri pok. Rajerju.

Jetniški paznik Ropas je izpovedal, da je pred 7 leti pri telesni preiskavi

takoj po umoru našel na Pintarjevih spodnjih hlačah krvave madeže.

Pintarja je nato tudi opozoril, ta pa je trdil, da je dobil madeže pri dekletu. Omenjene spodnje hlače so ležale pozneje v jetniški pisarni, kjer jih je videl tudi Stine. Na desni hlačnici čisto spodaj je bil večji in več manjših madežev. Pintar je danes trdil, da to ni moglo biti, ker so ga že orožniki na stražnici popolnoma slekli in bi bili morali že tam opaziti madeže, kar pa ni zabeleženo v nobenem aktu.

Orožniški narednik Lozar je povedal, da ga orožniki niso slekli, temveč da so ga le predali sodišču in je ob tisti priliki tudi on sam že naročil ječarju Robasu, naj dobro pregleda Pintarjevo obleko in perilo, morda bo kje kaj opazil. Robas je svojo najdbo javil dalje. Ker pa je pokojna Pepca Staričeva s svojo izjavo izpričala Pintarjev alibi, so na tiste spodnje hlače pač pozabili. Kemičnemu zavodu v Zagrebu so poslali potem v preiskavo le Zingerjevo obleko, ker je Pintar ostal izven vsakega suma.

Priča Franc Kržolj je bil pred leti v mariborskih zaporih in mu je Zinger kot sojetniku, ko je bil izpuščen, naročil, naj gre k Pintarjevemu Slavcu in ga opozori.

naj mu kaj pošlje, sicer on že ve, kaj bi se mu pripetilo.

Kržolj je l. 1928 res prišel k Pintarju in mu sporočil Zingerjevo naročilo. Pintar mu je tedaj odgovoril: »Omagal sem mu in mu že bom, skupaj pa nimava ničesar.« Dal mu ni nič.

Pri konfrontaciji je sedaj Pintar trdil, da je imel tedaj utis, da ga je hotel Kržolj izsiljevati. Nastal je oster besedni poboj.

70-letni Zagorec Matković, gostilničar v Metliki, je izpovedal, da je prišel Pintar l. 1923 v avgustu z neko gospodično k njemu in ga prosil, naj mu posodi 100 Din. Zastavil je nahrbtnik in kožarico, po kar je več tednov nato prišla njegova takratna spremljevalka. Denarja pa še do danes ni dobil.

Zidar Zigon Anton, uslužben pri Ljubljanski gradbeni družbi, je tudi tedaj delal v Novem mestu in stanoval v podstrešni sobi pri Pintarjevih baš ob stopnicah. Tisto noč so ga boleli zobje in ni mogel spati. Hodil je po sobi pri odprtem oknu in vtratil in se prav dobro spominja, da je prišel Pintar med 12.30 in 1 ponoči domov. Kakor znano, je pokojna Pepca Staričeva sama že tedaj izjavila, da se je Pintar vrnil ob 1.30.

Te izjave so se zdele državnemu tožilstvu tako čudne, da ni dovolil, da bi Žingerja pred zaslišanjem ostalih prič odvedli iz dvorane. O Žingerju se je Zigon izrazil slabo. Nekoč mu je baje Zinger ponudil 500 Din, če mu gre menjati 500 dolarjev. Pri konfrontaciji je Žinger to trditve zaničeval, pač pa je dejal, da mu je Zigon prodajal lire, denarja pa bi mu ne bil nikoli zaupal v zamenjavo, ker ga je prav dobro poznal.

Razbremenilno pričanje sorodnikov

Za Zigonom so prišli kot priče na vrsto obtoženci najbližji sorodniki. Mati, sestra Julka in brat France, vsi so razbremenilno pričali za Slavca. Sestra Julka je slonelo tisto noč na oknu in videla obtoženca, ko je prišel domov okrog 0.30 in potem ni šel več iz hiše. Za njim je prišel v hišo tudi Zinger, ki pa je kmalu spet odšel. Ona je stopila za njim in zaklenila v zrna vrata. Da je bil osumljeni brat pravčasno doma in da je vedel za to tudi Zigon, ni prvič nič povedala, ker je smatrala, da so zadostovale razbremenilne izpovedi natakarike.

Kako je trgovec Lakner iskal zaklad

Sledila je konfrontacija Žingerja s to pričo glede denarja, ki ga je Žinger baje dolžan Pintarjevi. Vsak je vztrajal pri svojem.

Obtoženčev stric, materin brat Alojz Roštan se je pričevanju odpovedal.

Bivši trgovec v Kandiji Avgust Lakner je prinesel v zatuhlo sodno dvorano nekaj vesele. Pravil je, kako je prišel l. 1925. k njemu mlad človek, ki se je izdal za obrtnega pomočnika in povedal, da je z Žingerjem v novomeških zaporih ter da mu je slednji zaupal, kam je skril oropani denar: pod Windischerjev kozolec, in sicer pod tretji stebel. Lakner je šel s sodnijskim slugom Župančičem takoj na delo, a je bilo pod kozolecem že vse prekopano — zaklada pa nikjer. Pa sta se spomnila, da je kaznjenez govoril tudi o Resljevem podu in o nekem stranišču, kjer naj bi bila steklenica s 25.000 dinarji. Vse iskanje je bilo zaman.

Zaslišali so tudi nekdanjega mariborskega kaznjence Glaviča, ki se je v Mariboru z Žingerjem večkrat razgovarjal o umorih in mu je baje Zinger dejal na vprašanje, zakaj molči in ne izda Pintarja: »Bodi pameten! Tudi jaz sem nedolžen.« Pa je Glavič le silil vanj, češ da je Pintar ubil Rajerja, nakar se je Zinger pridružil: »Pri moj duša, da ga ni!« Konfrontiran z Žingerjem, se slednji ni vedel prav ničesar spominjati.

Dramatična konfrontacija z materjo

Dramatična je bila še konfrontacija z obtoženočev materjo g. Pintarjevo radi denarja ki ga baje Zinger dolguje Pintarjevini. Zatem je sodni dvor sklepal, ali se prič Zigon in obtoženci sorodniki zaprisežejo. Državni tožilec se je protivil le zapisnici Zigona in Julke Pintarjeve, čemur je zagovornik dr. Vasič vehementno ugovarjal. Sodni dvor pa je odklonil zaprisego vseh navedenih štirih prič. Ob koncu

so sodniki apelirali na Žingerjeva čustva, češ, ali bo mogel prevzeti nase to odgovornost, da bi po krivem obdolžil nedolžnega in ga spravil v nesrečo. Žinger je odgovoril: »Nisem nič jezen na Pintarja. Radi mene ga lahko izpustite, a: pak on je ubil Rajerja.« Pintar je vstal, stopil korak naprej in odločno izjavil: »Ne, go spodje! Ni res! On laže!«

Ob 19. so razpravo za poldrugo uro prekinili, nato se je proces nadaljeval pozno v noč.

Občni zbor Zveze rezervnih oficirjev

Ljubljana, 24. februarja.

Nocoj se je vršil redni občni zbor Zveze rezervnih oficirjev. Otvoril ga je predsednik dr. Žirovnik, ki je predlagal Nj. Vel. kralju udanostno brzojavko, vojnemu ministru pozdravno brzojavko in divizijskemu generalu Iljiču pozdravno pismo. Njegov predlog je bil soglasno sprejet.

Iz tajniškega poročila g. Beška je bila razvidno uspešno delovanje v preteklem letu. — Zveza šteje 269 članov. Blagajnik g. Kuharič je poročal, da je imela Zveza lani 17.884 Din prometa.

Na predlog člana nadzornega odbora g. Juga je bil izrečen odbor soglasno absolutorij. Pri volitvah je bil z vzklikom izvoljen soglasno stari odbor s predsednikom dr. Žirovnikom na čelu.

Poročal je še o posmrtnem skladu g. Janušič, nakar se je vršila zelo živahna debata o stališču Zveze do centralne uprave v Beogradu.

Kralj Zogu ostane dalje na Dunaju

Dunaj, 24. februarja. d. Albanski kralj Ahmed Zogu ostane še nadalje na Dunaju in ne bo spremenil svojih dispozicij. Baje se bo še kakak dva do tri tedne mudil na Dunaju. Seveda pa po atentatu živi bolj zase. Tako n. pr. večeraj sploh ni šel iz svojega hotela. Policijski ukrepi v njegovo zaščito so bili zelo poostreni. Vesti o preprečenem drugem atentatu na kralja Zogu-a so neresnične.

Dalje se je danes na Dunaju kolportirala še druga vest, da so kralju Zogu-u sovražna albanska plemena začela revolucionarno gibanje in da je zato albanska vlada kralja nujno prosila, naj se vrne v Albanijo. Ta vest pa ni še potrjena.

Preiskava proti atentatorjem vedno bolj jasno kaže, da je šlo za obračunavanja med Albanci samimi.

Stališče delavskih organizacij glede novega zakona o socialnem zavarovanju

Beograd, 24. februarja. l. Centralno tajništvo delavskih zbornic je dalo ministru za socialno politiko in narodno zdravje v imenu delavcev definitivni odgovor o načrtu zakona o socialnem zavarovanju. V tem odgovoru je centralno tajništvo ugotovilo, da se je posvetovalo z najširšimi sloji delavcev in da so delavske zbornice stopile v tem pogledu v stike z več deset-tisoči delavcev.

Delavci so izrazili svojo hvaležnost za dobro voljo vlade, da uvede starostno zavarovanje in zavarovanje za slučaj onemoglosti in smrti. Vse tri slučaje zavarovanja je določal zakon že pred 10 leti, a do efektivne uvedbe tega zavarovanja ni prišlo. Kljub svojem težkemu materialnemu položaju je delavstvo pripravljeno plačevati po 15% od svojih prejemkov za to zavarovanje. Brezena delavcev se bodo na ta način povišala za 75 do 100 milijonov Din. Toda delavci se nadejajo, da bodo tudi delodajalci plačevali prav toliko in da bo končno še država dala dobro pomoč.

Med tem pa določa načrt novega zakona tudi zmanjšanje dosežanih delavskih pravic pri bolezenskem zavarovanju in pri zavarovanju v slučaju nesreče in sicer za celih 30%. Njihove pravice bodo zmanjšane glede zdravljenja članov njihovih družin, glede rente in članarine in obenem bodo imeli delavci po tem novem načrtu pravico do zavarovanja, če bodo vsaj 10 mesecev na leto zaposleni, zaradi česar pa bo sprito sedanjih negotovih gospodarskih razmer mnogo delavcev trpelo občutno škodo. Zaradi tega novega zakonskega načrta v tem pogledu ne morejo odobravati an želijo, da bi se stari zakon o zavarovanju delavcev ne ukinil, nego da bi se postopoma in v skladu z novimi potrebami spreminjal.

Nekatere borze dela nočejo dajati po zakonu določene pomoči delavcem, ki niso rodod iz njihovega ozemlja ali ki niso na tem ozemlju zaposleni. Tajništvo delavskih zbornic bo zahtevalo, da se ta nezakoniti položaj ukine, ker je zelo važno pravilno delovanje borz v današnjih težkih gospodarskih razmerah. Tajništvo bo zaprosilo ministra za socialno politiko, da organizira skupno konferenco zastopnikov borz dela, delodajalcev in delavskih zbornic. Na tej konferenci bi ukrenili vse, kar je treba za reorganizacijo delovnih borz, da bi se doseglo čim boljše delovanje teh institucij v borbi proti nezaposlenosti. Centralno tajništvo je z velikim veseljem pozdravilo ukrep ministra za socialno politiko, da se na zakonit način izvršijo volitve delavskih poverjenikov.

Nesreče na morju

Sofija 24. februarja. d. Zaradi hudega viharja in goste megle na Črnem morju se je večeraj pred vodom v luko Burgas parnik »Campidoglio« ki ima 3700 ton in ki je last družbe Lloyd Triestino zaletel v skalo. Dobil je veliko luknj in je začel klicati na pomoč. Pritihli so bolgarski parniki ki so rešili možstvo in potnike. Samo kapitan in prvi strojnik sta ostala na krovu parnika ki je v nevarnosti da se potopi.

Atene, 24. februarja. n. Večeraj je parnik »Volo«, natovoren z blagom, hotel odpeljati proti Hamburgu. Zalotila pa ga je na optrem morju nevihta in parnik je v bližini otoka Skiathos nasedel.

Dobri, plemeniti admiral Guépratte

Admiral Guépratte je prišel v Jugoslavijo, da vidi zopet svoje drage številne prijatelje. Po dardanelskih operacijah 1. 1915 je bil imenovan za poveljnika francoskih čet v Afriki, kjer je bila, zlasti v Bizerti, baza za okrevanje in odpočitek srbske vojske. Admiral je sprejel v Bizerti 67 transportov srbskih čet, to je 1740 jugoslovanskih častnikov in nad 50.000 vojakov. V Bizerti so se okrepčevali in nato sveži odhajali zopet na fronto. To se je godilo polna 3 leta in 7 mesecev.

Nedavno je veliki francoski vojskovodja admiral Guépratte, katerega so večeraj dopoldne slavnostno sprejeli v Beogradu, napisal članek o velikih vrlinah naše vojske. Končal ga je z besedami: »Bizerta bo ostala ena najlepših strani francoskega in srbskega prijateljstva!«

Naš narod ima mnogo iskrenih prijateljev v Franciji, toda nobenemu ni toliko dolžan, kakor admiralu Guéprattu. Zaradi tega je vest o prihodu admiralu Guéprattu v Jugoslavijo vzradostila ne samo bivše bojevnike in tiste, ki so šli skozi Bizerto in se sami prepričali o plemenitosti admiralovega srca, temveč tudi vsi ostali državljani. O admiralu Guéprattu, ki je postal med vojno silno popularen, se je govorilo od Alžira, Tunisa in Bizerte do Soluna, Bitolja in Dobrega polja. Po svetovni vojni je govorila o junaškem in dobrem admiralu Guéprattu sleherni srbska vas. Nekdanji bojevniki, ki so lečili svoje rane v bizertskih bolnicah, ne bodo nikdar pozabili bratskega gostoljubja in sestrsko nežno ljubezen velike Francije. V zvezi s tem ostane nepozaben plemeniti admiral Guépratte. In kadarkoli se bodo stari bojevniki za svobodno Jugoslavijo spominjali težkih let svetovne vojne, ne bodo pozabili spoštovanega, dobrega, starega admiralu.

Vsako ladjo, ki je začetkom leta 1916 prispela s srbskimi vojniki v Bizerto, je sprejel sam admiral, stisnil je roko slehernemu ranjenemu ali izmučenemu srbskemu vojaku, vzpodbujal je vsakega in vsem je priskrbel streho, posteljo, hrano in obleko. V srbski vojski je admiral videl najbolj poštovane borce za svobodo. S tem ni samo laskal, temveč je ob vsaki priliki naglasil odlične vrline naših junakov. On je videl, koliko so se žrtvovali za veličino in svobodno domovino. Za nje se je zavzemal iz gole ljubezni in plemenitosti, ki jo čutili vsi veliki ljudje do onih v nesreči. Admiral Guépratte je vzljubil našo vojsko v Bizerti in z njim jo je vzljubilo tudi vse meščanstvo Bizerte. V meščanskih družinah v Bizerti se še danes spominjajo naših junakov in v neki družini tudi oče svoje otroke srbsčine in njegovo sobo krasijo slika našega kralja. Za vse dobro, ki so jih bili deležni naši vojniki v Bizerti gre pa zahvala staremu, dobremu admiralu Guéprattu, zaradi tega smo ob njegovem prihodu v Jugoslavijo vsi vzradosteni in se mu bomo ob tej priliki vsaj nekoliko oddolžili za vse, kar je storil dobrega nam v najtežjih in najbolj usodnih dneh.

Občni zbor NSZ v Zagorju

Zagorje, 22. februarja. Danes dopoldne ob 9. uri se je vršil v mali dvorani Sokolskega doma dobro obiskani peti občni zbor narodno strokovne zveze, podružnice Zagorje. Občnemu zboru so poleg članov prisostvovali tudi zastopnik NSZ v Ljubljani, član izvršilnega odbora g. Vladimir Kravos, zastopnika podružnic iz Lok in Trbovlj gg. Fink in Krmelj ter sreski načelnik g. Podboj.

Predsednik tov. Dolar Jože pozdravi vse navzoče, posebno pa še gg. zastopnike ter otvarja občni zbor. Sprva prečita dnevni red, nato pa oriše na kratko stanje rudarjev v našem kraju. Tov. Sedlar Vinko je podal zadovoljivo blagajniško poročilo in se mu podeli predlagani absolutorij. Daljše poročilo je podal tajnik tov. Slavoj Kušar, v katerem je podrobno pokazal podružnično delovanje, ki je bilo skozi vse leto pravi marljivo. Poziva članstvo, da pristopi po možnosti k Sokolu kraljevine Jugoslavije in povdarja že itak tesno sodelovanje podružnice s tukajšnjim sokolskim društvom. Z veseljem ugotavlja dejstvo, da se bo v najkrajšem času pričelo z zidavo nove šole, kjer bodo dobili delavski otroci potrebno izobrazbo. Nadalje omenja potrebo onemoglih rudarjev in pride do zaključka, da je neobhodno potrebno pokreniti akcijo za zidavo rudarske hiše, kakor so to storili v Hrastniku in Trbovljah. Hudo tlači delavstvo premogovno kriza. Povsod primanjku-

je denarja, kar se pozna tudi pri delovanju delavstva pri raznih društvih.

Volitve so se izvršile brez pretrkanja z vzklikom. Novi odbor je sestavljen iz tovarišev: predsednik Sedlar Vinko, podpredsednik I. Goveješek Peter, podpredsednik II. Dolar Jože, tajnik Kušar Slavoj, blagajnik Jesenšek Tone, odborniki: Drole Lojze, Kušec Lojze, Grm France, Juvan France, Jesih Mirko, Borštnar Tone, Molan Blaž, Magorš Anton in Poženel France. V nadzorstvo sta izvoljena: Poljšak Ferdo in Stupnikar Ivan. Ustanovil se je tudi poročevalski odsek, katerega bo vodil tov. Kušar Slavoj.

Iz zadnje odborove seje občine Trebnje

Preteklo nedeljo se je vršila seja občinskega zastopa Trebnje ob navzočnosti 22 odbornikov in občinskih svetovalcev. Seji je predsedoval župan g. Josip Zupančič. Na predlog občinskega odbornika g. Potokarja se je popravil zapisnik zadnje seje glede najemnine Sokolskemu društvu za uporabo telovadnice s pripombo imenovanega odbornika, da ni stavil v zadnji seji tozadnega predloga, da bi Sokol plačeval najemnino, ampak je napravil le pripombo, da bi bilo dobro, da bi Sokol v znak priznanja lastnine plačal malenkostni prispevek. Izjava se je sprejela na znanje in je občinski odbor sklenil na predlog g. odbornika g. dekana Ivana Tomažiča, da Sokolsko društvo plačuje za uporabo telovadnice Din 400 letno priznalo in Din 100 odškodnine za izrabo inventarja. Sklep je bil sprejet z 19 glasovi, trije odborniki so se pa glasovanja vzdržali.

Blagajniško poročilo sta podala revizorja g. obč. svetnik Viljem Tomić in dekan g. Ivan Tomažič. Podala sta pregled dohodkov in stroškov v preteklem poslovnem letu občinske in ubožne blagajne, ki znašajo: dohodki občinskega gospodarstva Din 455.242-08; stroški obč. gospodarstva Din 453.601-80; prebitek Din 1.640-19; dohodki ubožnega zaklada Din 8.900-—; stroški ubožnega zaklada Din 7.460-—; prebitek Din 1.440-—. Knjige so se primerjale z računi in sta revizorja našla v redu. Predlagan je absolutorij blagajniku, ki pa ne pride na glasovanje, ker so blagajniške knjige razpoložene na vpogled vsem občanom 14 dni od dneva razglasitve in se bo absolutorij izrekel v prvi odborovi seji. Sklep je sprejet.

Za blagajnika je bil nato soglasno izvoljen obč. odbornik g. Viljem Tomić, trg. in posestnik v Trebnju, na mesto dosedanjega blagajnika župana g. Josipa Zupančiča, pos. in trg. v Trebnju. Sprememba se je izvršila glede na razglas kr. banske uprave o upravljanju blagajniških poslov v občinah Dravske banovine, ki predvideva novo institucijo občinskega blagajnika, ker so posli nakazovalca, t. j. župana in izplačevalca občinskih računov v eni in isti osebi nezdružljivi. Za revizorja za bodoče poslovanje leto sta pa izvoljena gg. odbornika Jos. Zafra in Ivan Tomažič.

V naslednjem je občinski odbor soglasno sklenil, da se bednostni sklad v tuk. občini ne ustanovi glede na prevelike izdatke občine. Ugotavlja se pri tem, da je proračun že odposlan v odobritev in se to ni upoštevalo, ker županstvo ob predlaganju proračuna ni imelo še nikakih navodil. Ekspozitura kontrole ni v Trebnju se ne ustanovi glede na veličanske režijske stroške (nabava tehnične, kotla, vzdrževanje je lokalov) in se o tem interesente obvešča. Predloženi načrt voznega pota Meglenik se odobri in se bo pot razdelila v popravilo vsem, ki jo uporabljajo sorazmerno po izrabi. Soglasen je sklep, da se pot pri trskem mostu ponovno razdeli, ker je prva delitev neveljavna. Na prošnjo Keše Marije za ubožno podporo občinski odbor ponovno sklene, da se ji ne podeli

»Potovanje po zvezdi večernici«

tako se imenuje zgodba, katero bomo pričeli priobčevati v »Jugoslovanu«

v nedeljo, dne 1. marca

Opozorite na to svoje prijatelje in znance, ki imajo otroke!

NAROČAJTE IN ŠIRITE NAS LIST!

podpora. Za ostale uboge občinski odbor pooblasti g. župana, da ukrene vse potrebno, da se ubožni zadostno oskrbujejo ter da se jim nabavi potrebna obleka ali celotna preskrba pri zasebnih strankah. Novo sejmšče v Trebnju je tudi pereče vprašanje, ki zanima ne samo naše občane, ampak tudi druge sosedne občine, ki razstavljajo svoje blago na živinskih sejmih v Trebnju. Ker je sedanji lastnik sejmšča g. Friderik Pehani dal odpoved za sejmšče, je županstvo vabilo vas Trebnje, da preskrbi prostor za razstavo živine za bodoče sejmje. Županstvo je dobilo tri ponudbe. O ponudbah se bo razpravljalo na prvi odborovi seji. Po izbrnem dnevnem redu je župan zaključil sejo.

Nova planinska koča na Smrekovcu

Šoštanj, 23. februarja. Šaleška podružnica SPD v Šoštanju prične to spomlad z gradnjo nove planinske koče na Smrekovcu (1877 m). Ležeč nekako v sredini med Urško in Goltani (Mozirskimi planinami) je Smrekovec s svojo stožasto obliko, gledan iz Šaleške doline, podoben ugaslemu vulkanu, je pa v resnici le ostro zapognjeno koleno, zaključek grebena, po katerem je položna pot proti Raduhi in dalje proti Savinjskim alpam.

S Smrekovca je prekrasen razgled po Savinjskih alpah in Kamniških planinah, po Koroški in po vsej naši severozapadni Štajerski, neskončni panorami zelenih planin, hribov in dolin. Smrekovec je iz žel. postaje Šoštanj po lahki poti mimo Belih vod dosegljiv v 4 urah; ko bo pa v 2 letih dokončana banovinska cesta iz Šoštanja preko Zavadnje in St. Vida na Črno na Koroškem in se bo ted vršil avtomobilni promet, se bo od St. Vida (1069 m) prišlo h koči brez vsakih vzponov po nekdanji »ogljarski« poti v slabih dveh urah; Smrekovec bo tedaj dostopen tudi slabotnim, ki niso vajeni ali zmorni hoje v planine, da se tu v višavah navžijejo višinskega solca in svežega zraka, po zimi pa zimskega sporta. Okoli koče so ogromni pašniki z ugodnim terenom za smučanje. Blizu nje je vrelce bistrice studenčnice, dovolj močan za napravo prhe ali bazena za kopanje.

V koči bo prostora za 30, v sili za 60 posestnikov. Gradbeni material je že pripravljen in po večini že obtesan in urezan. Toda kje je še oprema in druge potrebščine? Da pride do potrebnih sredstev, priredi Šoštanjska podružnica SPD v soboto zvečer, 28. t. m. v Sokolskem domu II. planinski sejem, veliko rajanje, na katerem bodo ob zvokih orkestra in krevljev zvoncev naše brhke planšarice nudile planincem najzibljivejšo zabavo. Koča na Smrekovcu bo »naša« koča, in predvsem naša in naše okolice zadeva je, da jo udobno uredimo. Kako si bomo postlali, tako bomo spali.

Iz školjeloške okolice

Škofja Loka, 23. februarja. Bela žena je po dolgotrajnem in mučnem trpljenju pretrgala konec preteklega tedna nit življenja širom rešetke okolice poznanemu sedlarskemu mojstru in posestniku g. Ivanu Krajniku iz Godečica. Skrbni družinski poglavar, napredkaželjan in vnet obrtnik zapušča poleg žene 7 nepreskrbljenih otrok, od katerih je najstarejši 10 let star. Pogreb nenadomestljivega očeta, dobrega tovariša in družabnika se je ob velikem številu vsega okoliškega ljudstva in škofjelčanov vršil v nedeljo popoldne na pokopališču v Retčah. Pokojniku časten spomin, preostali naši iskreno sožalje.

Neznosljive gospodarske in nacionalne prilike naših rojakov onstran meja silijo, da ljudstvo čedalje pogosteje in čedalje zapušča rodna tla. Ubežnikov vsakih vrst je vedno dovolj in ne mine skoro dan, da ne bi varnostni organi predali škofjeloškim oblastim osebe, ki so nedovoljeno prestopile mejo. Odgovor je vedno isti: nikakega dela in preganjanja.

Pregled motornih vozil vseh vrst, ki bi se morali vršiti v torek 24. febr. na Mestnem trgu v Škofji Loki, je preložen na 17. marca ob 9. uri dopoldne, ker je upati, da se do navedenega dne vremenske neprilike že ublaže.

Zadeva prosvetnega referata v Škofji Loki potrebuje nujne rešitve, ker je sedanja ureditev poslovanja preko Kranja povsem neprimerna in zamudna. Pisarni prosvetnega referata sta dodeljeni dve pisarniški moči, in bi sedanji aparat lahko brez zadržkov neodvisno funkcioniral v prid šolstva v škofjeloškem okraju. Ker osamosvojitvi Škofje Loke v prosvetnem oziru nihče prizadetih prvostopnih faktorjev ne na-

sprotuje, mislimo, da bi se dala stvar z malo dobre volje hitro urediti.

V Lučinah n. Škofjo Loko je bilo rojenih lani 24 otrok, umrlo pa je 8 ljudi. Prirastek znaša 16 vačanov. V domači fari so bili poročeni trije pari, dočim je bilo oklicanih 7.

Sokolstvo

IX. vsesokolski zlet v Pragi

Tekme za slovansko prvenstvo

Kot je že naš list poročal, se vrši drugo leto v Pragi IX. vsesokolski zlet v proslavo 100-letnice Tyrševega rojstva. Na zadnji seji načelnikstva slovanske sokolske zveze se je med drugim razpravljalo tudi o tekmah o priliki vsesokolskega zleta. Tehnični odbor SSZ je soglasno sklenil, da se vršijo ob zletu tekme vsega slovanskega sokolstva in sicer v smučanju, v štafetnem teku posamezniki in vrste za prvenstvo slovanske sokolske zveze.

Člani bodo tekmovali v eni obvezni in poljubni prosti vaji ter na bradlji, drogu, krogih in konju, dalje v preskokih čez konja v daljino, v skoku v daljavo, plezanju, plavanju na 50 m, teku na 100 m in v metanju diska. Članice pa bodo tekmovali v eni obvezni vaji na bradlji in na gredi, v preskokih čez konja, v skoku v daljino, v teku na 60 m, metanju krogle in v eni obvezni prosti vaji.

Vse tekmovalne vaje bodo izdane dne 30. junija t. l.

Na seji je bilo dalje sklenjeno, da pri prostih vajah, s katerimi nastopi češkoslovsko sokolstvo, ne nastopijo ostali slovanski telovadci, marveč nastopi vsaka zveza s svojimi prostimi vajami. Proste vaje Saveza SKJ bodo izdane v prihodnjih dneh v posebni brošuri.

Glavna skupščina sokolske župe v Celju

Celje, 22. februarja. Danes ob 9.30 se je vršila v Narodnem domu glavna skupščina Sokolske župe Celje. Otvoril in vodil je skupščino župni starešina br. Smertnik. Obširno tajniško poročilo, ki je že preje izšlo v tisku, je podal br. Čepin. V župi je včlanjenih 35 društev, proti 23 v l. 1929. Zbrani so v župi vsi stanoviti, in sicer je 308 delavcev, 197 poljedelcev, 579 obrtnikov, 243 trgovcev, 439 drž. nameščencev, 365 zasebnih nameščencev, 37 zdravnikov, 388 učiteljev in profesorjev, 63 dijakov, 2 oficirja, 4 vojniki, 1 mornar, 1 duhovnik, 329 zasebnikov in 16 odvetnikov in nolarjev.

Stiki župne uprave z društvimi so bili zelo živahni in plodonosni. Župni načelnik br. Jerin je poročal predvsem o župnem zletu lani ter o udeležbi župe na vsesokolskem zletu v Beogradu. Prosvetno poročilo je dal tajnik br. Čepin.

Zanimiva je statistika prosvetnega dela; v župi je bilo 112 govorov članom, 46 članicam, 96 naraščajo, 196 deci. Društvenih večerov je bilo 31, razgovorov 67, gledaliških predstav 62, izletov 70, koncertov 7, zabav 43, igrank 2, plesov 35, akademij 24, lutkovno gledališče 1. Glasbo goji 9 društev. Sokolski tisk v župi še vedno ni povoljno zastopan. Naročnikov na »Sokolski glasnik« je 209, kar pa ne ustreza številu članstva, ako upoštevamo, da mora biti na vsakih 10 članov vsaj en naročnik.

Strokovno knjižnico imajo skoro vsa društva. Župna uprava je izdala lani tri številke »Župnega vestnika«, ki ga ureja br. Jerin.

Matrčni izkaz je podal br. Perc. Blagajniško poročilo je podal br. Wetavsky. Dohodkov je bilo lani Din 80.586-27, izdatkov pa Din 67.819-16, ostane prebitek Din 12.767-11. Župni zlet, spojen z mladinskim dnevom, se bo vršil v Celju 28. in 29. junija. Po stanju društev za proste vaje članov je 500 telovadcev. Uprava je ostala neizpremenjena, mesto bivšega prosvetarja br. dr. Mejaka bo opravljal br. Prekoršek Ivan, Ministrskemu predsedniku in ministru prosvete je bila odposlana brožavka, v kateri skupščina ugotavlja, da za ustanovitev nemških oddelkov na mestni narodni šoli ni dejanske potrebe in da je ustanovitev nemške šole škodljiva za nacionalne in državne razmere na severni meji naše domovine. Sokolstvo, v katerem je zbrani svet nacionalne sile, katerega edini cilj je velika domovina in krepka nacionalna zavest, prosi, da se šola, katero poseba skoro izključno deca slovanske ali slovanske krvi, ukine, ker tudi po zakonu o narodnih šolah ni utemeljena. Ob 11.30 je župni starešina zaključil uspešni občni zbor.

Cuida:

Farnmor

Roman

5

Predragi Errol!

Hotel Meurice, Paris.

Držati moram besedo, zato Ti sporočam, da sem videl lady Vavasour, ali prav za prav, slišal sem jo, zakaj bila je maskirana in sem videl samo zares preljubko bradico in zapeljivo lepe ustnice. Sestal sem se z njo na kostimnem plesu pri gospe de Luilhiesovi. Iz nekaterih njenih opazk sem se uveril, da pozna moje delovanje, ki bi ji moralo biti vendar neznano. Vsekakor jo imam tudi jaz za izredno žensko in Ti verujem, da si se vnel zanjo, ko si jo videl. Toda kar sem slišal o njej praviti, mi ne ugaja, zato je prava sreča, da je njen mož, markiz, prožnih načel o zakonu. Ne zavidam ga zaradi te ženske vkljub njenim dražestnim ustnicam, zakaj če bi bil jaz na njegovem mestu, bi mi te ustnice govorile o nezvestobi, tako se mi vsaj zdi. Kaj pa s teboj, prijatelj? Carlton mi je pravil, da namerava zapustiti London. In to zdaj sredi sezone? Za tem tiči gotovo ženska! Moram vprašati Lady Millicent, če je »lepi kapitan« še vedno zaljubljen v svojo godzno

ljubico. Zdaj pa lahko noč! Upam, da se kmalu vidi. Ali ne bi me mimogrede posetil? Na glavnih dirkah bo moja kobila »Maréchale« tekla za nagrado. Kakor rečeno, bi rad videl, da prideš. Na vsak način ti je moj grad Erlebro na razpolago. Napravil bi mi veselje, če bi prinesel v stari dom zopet nekaj življenja.

Tvoj Cecil Farnmor.

Ko so Farnmora naslednjega jutra zbudili solnčni žarki, ki so se prikradli v njegovo spalnico, je najprej napisal gorenje pismo ter ga naslovil tako: »Kapitan Errol, 19, Albermarle-Street, London,« kjer je bil čez glavo zadolženi konjeniški častnik nastanjen v razkošno opremljenem stanovanju. Nato se je naslonil na stol, mešol čokolado, ki jo je postavil preden Diaz ter zamišljeno opazoval dim kadeče se cigarete, medtem ko je jeguljasti Albanec neslišno opravljal svoje sobarsko delo. Čudno! Dasi je Farnmor po kavalirsko in skoraj zaničljivo govoril v ravnokar napisanem pismu o belem dominu, vendar mu je njegova podoba neprestano lebдела pred očmi.

Prav za prav je čutil neki odpor proti lepi markizi. Njen soprog je vzel drugorodno žensko in mešani zakoni so bili Farnmoru zoprni. Pravili so, da je Kreolka, on pa ni mogel trpeti Kreolk. Tudi je bila koketka, kokečke pa je kar sovražil. Če bi si Farnmor kdaj v življenju skušal predložiti vzor ženske, česar pa ni še poskušal, tedaj bi bil ta vzor zvzičen in brez madeža. Prav gotovo pa bi ta vzor ne bil podoben maski, ki ga je sinoči s svojo ognjevitostjo privlačevala. In kljub temu — morda pa

celo zaradi tega, ga je preganjala njena posmehujoča se mu slika in ga mamila ter ga silila, da je mislil nanjo.

Da bi se otesel tega spomina, je vzel s kupa pisem, ki mu jih je Diaz predložil na srebrnem krožniku, eno v roke. Bil je dehteč, rumen listič, ki ga je nedvomno napisala neznana ženska roka. Podpis je glasil: Blanche de Ruelle — Couranée, in je vseboval povabilo. Grofica Ruelle ga je silno vabila, naj bi prebil vroče dneve, ko se začne Paris prazniti, na njenem gradu Vernonceaux. Po rodu Angležinja, po močitvi pa Francozinja, je bila grofica silno ljubezniva in duhovita dama in znala je zbrati pri sebi krožek zanimivih, izbranih gostov. In v vsej Evropi ni bilo lepšega letnega bivališča, kakor je bil Vernonceaux. Farnmor je odložil listek. Takšnih vabil je prejemal zadnje dneve na ducate, in ker ni do selaj nobenega sprejela, je nameraval tudi tega odkloniti. Pač pa je nameraval naslednje tedne oditi za daljši čas v Baden, kjer so se imeli prihodnji mesec zbrati različni diplomati. Ta družba resnih mož se mu je zdela koristnejša zanj kakor pa zabavni vrvež gradov, ki so mu gostoljubno odprli svoja vrata. Iz teh misli ga je predrnil Diaz, ki je prišel iz prednje sobe in javil:

»Gospod grof Valdor je vprašal, če ga mylord sprejme?

Farnmor je dvignil pogled in položil čokolado na mizo. »Njega seveda! Le pripelji gospoda grofa!«

Albanec se je neslišno odstranil in nekaj trenutkov pozneje je vstopil zal, mlad mož, ki mu je bilo največ štiri do pet in dvajset let.

Nadprodukcija intelligence

Ljubljana, 24. februarja.

Problem intelligence je eden najvažnejših socialnih in gospodarskih problemov vsakega naroda. Če pregledujemo statistične podatke o obisku posameznih srednjih šol, se nam pojavlja sto in sto vprašanj, sto in sto skrbi. Vse naše srednje šole, in to posebno v naši banovini, so natrpane učeče se mladine. Kaj bo s to mladino, kdo ji bo nudil zaposlenja in kruha? Naše srednje in visoke šole ustvarjajo inteligenco z nekako univerzalno izobrazbo, brez določenih življenjskih in poslovnih ciljev in sposobnosti. Ta pretiranost se ne opaža samo med kmečkim ljudstvom, temveč še v večji meri v meščanskih slojih, in to ne oziraje se na poklice, položaj, siromaštvo ali bogastvo roditeljev, in kar je še hujše, tudi ne glede na duševno in fizično sposobnost. Vse prvi v šolo, včasih celo samo za to, ker hodi v šolo tudi sosedov sin in ker se to za boljše družino spodobi. Lahko življenje, brez posebnih ciljev, malo dela in sposobnosti, plača in pokojnina to so pogonske sile starišev in mladine.

Danes se govorimo o nadprodukciji, jutri bomo mogoče govorili o inflaciji inteligentnega proletarijata, ki se mora nujno ustvariti iz mase ljudi, katerih sposobnosti so za življenje precej nizko taksirane. To je važno socialno vprašanje, ki ga morajo činitelji na odgovornih mestih imeti stalno pred očmi. Nujno je potrebna močna zavora, taka, ki bo dovoljevala poset srednjih šol samo onemu, ki je v resnici sposoben.

Drugo nič manj važno vprašanje je gospodarske narave. Kljub ogromnemu številu študiranih ljudi, smo še vedno navezani na tuj uvoz delovnih sil. Zato moramo naše šolstvo preustroiti. Iz univerzalk naj se reorganizira strokovno šolstvo, ki bo mladini nudilo praktičnih sposobnosti za življenjski obstoj. Znano je, da strokovno šolstvo ne izkazuje skoro nikakih »fali-ranih eksistenc«, kar se o univerzalnem študiju ne more vedno trditi. Kdor obiskuje strokovno šolo, ima pred seboj siguren cilj.

Pa tudi v strokovnem šolstvu je potrebna velika elastičnost in stalno vzporedno korakanje s praktičnim življenjem. Časi, ko je strokovni učitelj 30 let enako predaval tvarino, so minuli. Življenje se spreminja, zato se mora tudi šolstvo tem spremembam prilagoditi. Predvsem pa naj tudi tu velja načelo racionalizacije. S takim šolstvom bomo brez pritiska dosegli potrebno zavoro in s tem odvrnili največje socialno zlo duševnega proletarijata.

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12.

600

Celje

* Predavanje prof. dr. Horvata, ki se je vršilo v ponedeljek zvečer na Ljudskem vseučilišču, je bilo prav dobro obiskano. Prvič je stopil v akcijo novi skioptični aparat, ki si ga je Ljudsko vseučilišče pred kratkim nabavilo. Lepe slike predavatelja ter izvrstna projekcija aparata so lepo spremljale izvajanje g. prof. Horvata, ki je opisal hrvaške planine, njih geološko strukturo, floro in favno. Predavatelj je planine skozi več let sam raziskoval in pri-povedoval tudi o svojih doživljajih pri tem raziskavanju. Hrvaške planine so našim planincem še premalo znane in je želeli, da naši turisti poleti posejajo to zanimivo gorovje.

* Smrtna kosa. 23. t. m. je v Čretu št. 23 umrl posestnik Lemež Franc v 82. letu starosti. — V javni bolnici je 23. t. m. umrl 16-letni Hribar Vladimir, sin rudarja iz Hude Janje.

* Narodno-obrambna društva v Celju priredijo na praznik sv. Cirila in Metoda v nedeljo 5. julija veliko narodno veselico v Celju. Ostala celjska društva so naprosena, da bi pri svojih prireditvah upoštevala ta datum.

* Krajevna zaščita dece in mladine v Celju preloži svoj, za četrtek 26. t. m. napovedani občni zbor za nedoločen čas radi obolenosti mnogih članov društva.

* Komaj se kažejo prvi znaki spomladi in prihajajo v mesto prvi tujci, že se pričenejo škandali, ki jih uprizarja znana umobolna ženska. V ponedeljek popoldne je na križišču pred Ljubljansko kreditno banko napadla nekoga inozemskega trgovca, ki je pravkar prišel z vlakom v Celje. Zmerjala in psovala ga je z najodurnejšimi izrazi. Tujec, ki seveda ne ve, da je ženska umobolna, je ogroženo pozval stražnika, naj ga zaščiti pred temi izbruhci. Tujsko-prometna sezona se je torej že začela. Kadar se bo napravila red in odstranilo to umobolno žensko, ki vendar ne odgovarja za svoja dejanja.

* Pevsko društvo »Ojlika« je imelo prejšnji četrtek svoj občni zbor. Tajnik g. Drugovč Martin je v obširnem poročilu orisal znaten napredek društva v minulemu letu. Društvo je imelo 4 koncerte ter je štrikrat nastopilo pri narodnih in kulturnih prireditvah. Članov ima društvo 42 rednih, 72 podpornih in 22 ustanovnih. Blagajniško poročilo je dal g. Bradač. Denarni promet je znašal nad 8000 Din. Za predsednika je bil izvoljen dosedanj zaskušni tajnik g. Drugovč.

* Podražitev kruha v Celju. Pekovska zadruga je z 18. februarjem povišala cene kruha in sicer belemu kruhu od 4.20 na 3.75 Din in polbelemu kruhu od 4 na 4.20 Din kg. Hlebi so sedaj sicer cenejši, zato pa znatno lažji. Hleb belega kruha stane 2 Din ter tehtja 44 dkg, velik hleb 4 Din ter tehtja 88 dkg, hleb črnega kruha 2 Din (53 dkg), velik hleb 4 Din (103 dkg), hleb polbelega kruha 2 Din (47 dkg), velik hleb 4 Din (94 dkg).

Jz Dravske banovine

d Jubilej Aleksandra Tomana. V mestnem zavetišču v Japljevi ulici v Ljubljani slavi danes 80-letnico svojega rojstva Aleksander Toman, naš najstarejši živeči soboritelj blagopokojnega kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja. Rodil se je v Kamni gorici. Po srednji šoli in po strokovnem poljedelskem študiju je služboval kot agronom večinoma v Slavoniji. V šumah pri Jamnici na meji se je seznanil tudi s Petrom Karadjordjevičem, ko je l. 1875 izbruhnila vs-taja. Narodno navdušeni Toman se mu je takoj prijavil za prostovoljca. Princ Peter ga je, ta-vil za poveljnika čete, ki je štela 120 mož. Sko-ro leto dni sta se skupaj borila, do pričetka no-ve vojne s Turčijo, ko je princ Peter odšel v Svcio. Jubilant je bil tudi spreten slikar, več njegovih slik hrani ljubljanski mestni arhiv. Po okupaciji Bosne se je Toman izselil v New-york, postal je novinar, ustanovil je Slovensko napredno ednoto in časopis »Glas svobode«. Igral je pomembno vlogo v političnem gibanju ameriških Slovencev. Leta 1914. je vojaško so-dišče Tomana obsodilo, ker se je javno izrazil, da bo Avstrija propadla, Srbija pa zmagala. Prestal je vse strahote internirancev med vojno, po prevratu je nekaj časa služboval v Aloma Company, narodna skupščina mu je pa kot narodnemu delavcu priznala l. 1925 1100 Din pokojnine. Zdaj v miru in zadovoljstvu živi v zavetišču, je pa še čil in zdrav ter se prav rad spominja vseh pomembnih dogodkov svojega delavnega življenja. K jubileju mu iskreno čes-titamo in mu želimo še mnogo let!

d Diplomirani tehniki. Glede na to vest, ki smo jo objavili pred par dnevi, popravljamo v toliko, da je g. Pust Srečko diplomiral že lani za gradbenega inženjerja ter je napravil izpit za tesarskega mojstra in je zdaj asistent pri univerzitet. prof. dr. Kralu v zavodu za pre-iskavo materiala na ljubljanski univerzi.

d Železniški upokojevec. Umrli je naš član g. Anton Vadjal, progovni nadzornik v poko-ju. Pogreb bo danes 25. t. m. ob pol 4. uri pop. iz hiše žalosti Celovška c. 32. Člane se vljudo vabi, da se pogreba polnoštevilno udeleže. Dru-štvo železniških upokojencev za Dravsko bano-vino v Ljubljani.

d Vreme. Včeraj je kazal barometer v Ljub-ljani 762.6, termometer 2.2, relativna vlaga 90%, mirno, oblačnost 10, snega do 7. ure 4.6 mm. V Mariboru je kazal barometer 762.2, termome-ter 1, relativna vlaga 90%, smer vetra N, ob-lačnost 10, snežilo je v Zagrebu (2 mm), v Beogradu (6 mm), deževalo pa v Skoplju (5 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 6.2, najnižja 1.4, v Mariboru 1, v Mostaru 8, v Zagrebu 1, v Beogradu 0, v Sarajevu 1, v Skoplju 4 in v Splitu 7.

Ljubljana

Sreda, 25. februarja 1931., Valpurga. Pravo-slavni, 12. februarja, Milentije.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

* Koncert Pavle Lovšetove. V petek 6. t. m. koncertira v Filharmonični dvorani sijajna kon-certna in operna pevka g. Pavla Lovšetova. Za svoj prvi letošnji koncert si je sestavila iz-redno zanimiv program, ki obsega pesmi in operne arije. V njenem koncertu sodelujejo gđ. Majda Lovšetova in konservatorista Lipov-šek klavir in Pfeifer violino. Natančni spored

Jz drugih banovin

Nenavadni razlogi za ločitev zakona

Lani je veliko duhovno sodišče v Beogradu rešilo 2892 zakonskih sporov med pripadniki pravoslavne vere v naši državi. Doslej je veliko duhovno sodišče zasedalo samo dvakrat letno. V načrtu pa je ustanovitev stalnega velikega duhovnega sodišča, ki bo reševalo zakonske pravde sproti. Statistika tega sodišča kaže, da je leta 1929 rešilo 2674 zakonskih sporov, leta 1928 pa 2932 sporov, leta 1927 1952 sporov, leta 1926 pa 2692 zakonskih sporov. Iz teh številk je razvidno, da raste sicer število porok, toda porast ni ravno velik. Upoštevati je treba tudi to, da je vedno manj zakonskih pravnih raz-logov, ki so bili posledice svetovne vojne.

Zanimivi so tudi vzroki, katere je ta ali ona zakonska polovica navajala pri zahtevi za ločitev zakona. Nekaj je zahtevalo ločitev zakona na podlagi zdravniškega izpričevanja, da ima njegova žena neprijeten duh iz ust. Prvo-stopno duhovno sodišče je zakon res razvelja-lo, veliko duhovno sodišče je pa razsodbo pre-klicalo, češ da to ni zadosten razlog za ločitev. Nekaj 42 let stara kmetica, ki je živila v za-konu 20 let, je zahtevala ločitev, ker ima njen mož neko telesno napko. Tudi ta razlog je prvo-stopno duhovno sodišče priznalo in zakon razveljavilo, veliko duhovno sodišče je pa raz-veljavljenje preklcalo. Nekaj kmetica je zahte-vala ločitev, češ da živi njen mož s svojo ma-čeho, kar sta potrdili tudi dve priči. Prvo-stopno sodišče je zakon razveljavilo, in kar bi moral biti razveljavljen zakon med mačeho in nje-nim možem. Veliko duhovno sodišče je rešilo to zadevo tako, da ni verovalo pričami in pre-klcalo prvo razveljavljenje zakona. Nekaj kmet je zahteval ločitev, ker je po porodu njegovi ženi otprla desna stran in jezik. Sodišče je ugo-tovilo, da se je ženi pripetila ta nesreča v za-konu, kar ne more biti zadosten vzrok za lo-čitev. To je tudi v duhu današnjega pojmo-va-nja zakona na deželi, da se pripozna ženo, do-klar je zdrava, ko pa zbolí, se jo skušajo otre-siti. Preteklo leto je zahtevalo več zakoncev v Beogradu ločitev, katerih vzrok naj bi bilo ko-pališče. Več zakonskih mož je zahtevalo ločitev

javnino v prihodnjih dneh. Opozarjamo pa, da bo za koncert na razpolago tudi tiskano besedilo vseh pesmi in arij, ki so na programu. Pred-prodaja v Matični knjigarni.

* Predavanje v »Pravniku«. V četrtek 26. fe-bruarja bo predaval na sestanku društva »Prav-nika« g. namestnik višjega državnega tožilca dr. Munda Avgust: »Nekaj pripomb k sodni praksi z ozirom na novo kazensko zakonodajo«. Predavanje se bo vršilo točno ob šestih po-poldne na sodišču v Ljubljani soba št. 79. in vabi k obilni udeležbi.

* O špalirjih ob steni in na prostem bo dan-es v sredo ob 19. predaval v predavalnici mi-neraloškega instituta na univerzi meščansko šolski učitelj g. Anton Smrdelj. Predavanje priredi podružnica Sadržarske in vrtnarskega društva in je vstop tudi nečlanom prost.

* Lutkovno gledališče na Taboru bo proslavi-lo stoletnico rojstva Frana Levstika z narodnim umotvorom »Martinom Krpanom«, ki ga je dra-matiziral br. Jaka Spicar iz Radovljice. Tem večji pomen ima ta igra za nas, ker so priprav-na dela izvršile najboljšje domače moči ter so tako pripomogle, da bo ta narodna starina z vsem svojim bleskom ohranjena tudi tej pozor-nici. — Glave in kobilo, kakor tudi novega ti-pa jugoslov. Gašperčka je upodobil br. Erbež-nik. Scenerijo je naslikal gledališki slikar g. Magolič. Trupla in priklone je oskrbel slikar g. Delkin, kroje pa gđ. Tončka Poličarjeva, karikirane glav frizerski mojster g. Podkrajšek. Klobuke pa modni atelje Ivanke Stegnarjeve.

— Krpanovo vlogo igra br. Počivavnik. Režijo vodi br. Zidarič. Predvidoma se bo vršila jav-nostna predstava že to nedeljo 1. marca ob 15. uri. Društveni orkester bo odigral potpuri slov. narodnih pesmi, nakar bo imel avtor slavnostni govor. — Uprava vljudo vabi k tej slavnostni predstavi tudi odrasle, da si ogledajo to izvirno in upoštevanja vredno narodno delo. Priprave tečejo že pol drugo leto in so bile vezane z ve-likimi stroški, kar naj cenjeno občinstvo in pri-jateljci izvolijo blagohotno upoštevati.

* Odprta noč in dan so groba vrata. Umrli so Stare Ivan, 16 let star, Zaloška cesta 13, Ber-gant Danilo, 6 mesecev star, sin mizarskega po-moščnika iz Kamnika, in Tome Jože, 62 let star, uradnik OUZD v poklju, Zrinskega cesta 5. N. p. v m. Zaljubljen naše sožalje!

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo iz-vršitev. 398—1

* Mestna zastavljavnica, bo imela redni draž-bi za v juliju 1930 zastavljene dragocenosti zlat-nino, srebrnino in dragulje dne 6. marca, za efekte perilo, stroji itd. pa 12. marca t. l., vsakikrat ob 15. uri v uradnem prostoru na Poljanski cesti 15.

* Nesreče ali nezgode. V bolnico so bili spre-jeti Bokan Anton, 5letni posestnikov sin iz Kre-snice, ki mu je slamozeznica odrezala prst des-ne roke, Kosec Ivan, 1letni sin delavca iz Smart-nega pod Šmarno goro, ki si je doma pri igra-nju zlomil levo nogo, Nerat Jakob, 34letni de-lavec iz Mengša, ki mu je pri delu na žagi pa-del tram na desno nogo in mu jo zlomil, in Čeček Jože, tehnični poštni uradnik, ki si je pri telefonski napeljavi v kraljevem dvorcu na Bledu sunil z žico v desno oko.

* Bosanci — vlomilec prijeli. Aretirani so bili Alijač Mehmed, Macanović Husein in Ro-sić Husein, vsi iz Rastela, srez Pazin, delavci,

stanujoči pri Hanžinu v gramozni jami št. 23, Vodovodna cesta, sedaj brez posla in sredstev, radi suma vlonne tatvine pri čevljarskem moj-stru Pavlin Ivanu na Dunajski cesti 69. Pri njih na stanovanju so našli za 1390 Din Pavlinu ukradenega blaga.

Maribor

m Bilanca dela Slovenskega ženskega dru-štva. V ponedeljek zvečer je imelo Slovensko žensko društvo v Narodnem domu letni občni zbor, ki ga je otvorila in vodila predsednica ga. Marija Maistrova. Pozdravila je navzoče članice, ki jih je bilo preko 100. Tajniško po-ročilo je podala ga. Lipoldova, blagajniško ga. Kožuhova, za odsek za pospeševanje domače obrti pa je poročala ga. Asičeva. V preteklem letu je društvo zbralo novih 56.000 Din za iz-polnitev dečje počitniške kolonije na Po-horju. Obdarovalo je večje število revnih ma-ter, podprlo razne dobrodelne organizacije, podvezlo akcijo proti ukinitvi zavoda Vesna, opremilo z ročnimi deli novi luksuzni parnik »Kraljica Marija«, se udeležilo razstav v Ljub-ljani in Zagrebu ter raznih ženskih zborovanj ter kongresov v Jugoslaviji in tujini. Pri vo-litvah je bil v celoti izvoljen dosednji odbor.

m Zahvala. G. inž. Franjo Tavčar iz Ljub-ljane je daroval Oblasni strelski družini v Ma-riboru 1000 Din. Odbor mu za velikodušni dar izreka najglobljo zahvalo.

m Marij Šimenc v Mariboru. V Mariboru je pred leti pričel svojo gledališko kariero naš Ma-rij Šimenc, danes najslavnejši tenorist v Ju-goslaviji. Pot razvoja ga je vodila v Ljubljano, Zagreb, Beograd itd., v soboto, dne 28. t. m. pa bo zopet stopil na znane mu mariborske gledališke deske, da nam odpoje eno izmed svojih najboljših vlog, Janka v »Prodani ne-vesti«. Ze rezervirane vstopnice naj se dvig-nejo do četrtega, dne 26. t. m. Prepričani smo, da bo mariborsko občinstvo do poslednjega ko-tička napolnilo gledališče.

m Gostovanje hudožestvenikov. Naši stari znanci, člani sedanje beogradske skupine »Mo-skovskega hudožestvenega teatra« pod vodstvom slavnega umetnika Pavlova nas bodo te dni zopet posetili in odigrali dve predstavi, naj-brže »Belo gardo« in »Revizorja«. Prvi večer bo v ponedeljek dne 2. marca.

m »Avtodom.« Kakor smo že včeraj poročali, nameravajo mariborski avtomobilisti graditi svoj dom. Ta sklep iskreno pozdravljamo, že-limo pa, da bi se temu domu dalo pravilno slovensko ime, kajti »Avtodom« je grda spa-kehranka. Pravilno bi bilo le »Dom avtomobi-listov«.

m Bolniška blagajna samostojnih trgovcev. Na V. občnem zboru društva »Bolniška bla-gajna samostojnih trgovcev v Mariboru« so ugotovili, da je število zavarovanih članov na-raslo lani od 217 na 326. Za zdravnike, zdra-vila, bolnico in sanatorije je društvo izplačalo preko 86.000 Din. Čisto premoženje pa je na-raslo na 126.635 Din. Nadalje so sklenili za-početi akcijo za zgraditev lastne bolnice od-nosno sanatorija. V novi odbor so bili izvo-ljeni gg. Weixel, Jančič, Vicelj, Kyas, Kuchar, Sax, Kocbek, Andrej Oset in Kopić.

m Lovska sreča. G. France Vračko, posestnik pri Sv. Juriju ob Pesnici je v soboto ustrelil krog 100 let staro vrano. Njena starost, ki je izredno visoka se pozna po belih krilih. Vrano je izročil preparatorju g. Ziringerju v Mariboru. Baje pa bo ptica romala v muzej na Dunaj? Mar nimamo tudi mi muzejev in ornitoloških zbirk?

m Problem tajne prostitucije. Dasi se tajna prostitucija v Mariboru nikdar ni dala popol-noma zatreti, zavzema zadnje čase vedno večje dimenzije, z njo pa raste sorazmerno tudi šte-vilo spolnih okuženj. Na venerološkem oddelku splošne bolnice se zdravi krog 30 žensk, ki jih je tja spravila policija. Koliko pa je ljudi, ki so postali njihove žrtve in se zdravijo doma! Skoraj vsi pripadajo nižjim slojem, kjer je socialna beda največja, od njih pa posega bo-lezen tudi navzgor. Splošno prepričanje vseh, ki jih zanima ta problem je, da smo po vojni mnogo na slabšem, kakor smo bili poprej. Kriv-da pa ni samo v socialni bedi in policije za to ne zadene krivda. Merodajni krogi bi morali o tem razmišljati in najti kakršnokoli solucijo.

m Prvenstvo Pohorja. Smuška tekma za prvenstvo Pohorja, ki je bila svoječasn zaradi slabih vremenskih razmer odgojena, bo pod vodstvom I. SSK Maribora v nedeljo dne 1. marca t. l. pri Ruški koči. Istega dne priredi I. SSK Maribor tudi smuško tekmo na progi Ruška koča—Ruše. Tako bo naše belo Pohorje v nedeljo zopet cilj vseh zimskih sportnikov.

m Poslopje kavarn »Park«. Kmalu po osvo-bojenju je bila v našem idiličnem parku zgra-jena kavarna, ki pa ni imela sreče. Naposled je prešla v last mestne občine, ki jo je oddala v v najem, a vzdržati se zopet ni mogla. Sedaj je zaprta in pojavilo se se razni načrti, da bi se odstopila Muzejskemu razstavu itd., najvšeji predlog pa je, da se da v najem Uradniški menzi, ki se mora izseliti iz Kazine. Mnenja smo, da bi bilo poslopje za ta namen še naj-prikladnejše.

m Plaz z Meljskega hriba. Včeraj se je z Meljskega hriba utrgal velik plaz zemlje in lapora ter zdrčal v vinograd Rudolfa Kula, blagajnika Mestne hranilnice, in ga deloma uničil.

m Prazna stanovanja. Društvo hišnih posest-nikov sporoča, da vodi v svoji pisarni v Gre-goričevi ul. 8 evidenco vseh prostih stanovanj in onih strank, ki jih iščejo. Informacije do-be vsi zainteresirani lahko vsak dan med uradnimi urami.

m Poskušen vlom. V noči od ponedeljka na torek je stražnik v Tvrniški ulici opazil dva možka, ki sta se sumljivo sukala krog gostilne Terezije Čolnikove, ko se jima je pa hotel približati, sta pobegnila in izginila v Črtomi-rovi ulici. Stražnik je nato zbudil gostilničarko, ki je ugotovila, da sta neznanca že razbila šipo v nekem oknu, da bi prišla v sobo, v kateri je bil nov, 2000 Din vreden gramofon, poleg njega pa še razna srebrnina. Vlomilca je srečal tudi orožniški narednik Rebula in ju tako opisal, da najbrž ne bosta mogla izginiti!

Jubilej zaslužnega moža

(25. 2. 1881 — 25. 2. 1931.)

Dne 25. t. m. poteče 50 let, kar je bil na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja vsega zdravilstva dr. Vinko Gregorič, sedanjí predsednik ljubljanske Mestne hranilnice.

Vinko Gregorič se je rodil 1. 4. 1857 v Ljubljani. Po promociji je vstopil v službo v takratni deželni bolnici v Ljubljani, kjer je kot sekundarij in asistent služboval do leta 1886.

V tedanjem Društvu zdravnikov na Kranjskem je deloval sprva kot tajnik, pozneje pa kot jako agilen predsednik. Tako je leta 1887 organiziral zdravniško službo v obeh bolniških blaginjah in bil prvi zdravnik te koristne socialne ustanove, pri kateri je deloval do leta 1892, ko je bil imenovan za primarija deželne bolnice v Ljubljani.

Ko je bil 1. 1893 razglašen zakon o zdravniških zbornicah, je bil izvoljen za tajnika Kranjske zdravniške zbornice. Dasi le tajnik, je bil vodja in duša zbornice ter kot zborniški delegat v trajnih stikih z ostalimi avstrijskimi zdravniškimi zbornicami. Na njih rednih kongresih je imel često za vso zdravniško organizacijo zelo važne referate.

Kot previden mož, ki gleda z bistrim očesom v bodočnost, je leta 1905 z nekaterimi drugimi tovariši vred ustanovil »Penzijski fond za vdove in sirote društva zdravnikov na Kranjskem«, ki se je sedaj prekrstil v »Fond zdravnikov Dravske banovine«.

Taj prekoristni ustanovi je bil mnogo let skrben in delaven predsednik. Takoj po zjednitvi je preosnoval »Društvo zdravnikov na Kranjskem« v »Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani«.

Neprecenljive pa so njegove zasluge za ustanovitve »Zdravniških zbornic« v Jugoslaviji. Pri tem svojem prizadevanju je naletel na neverjetne ovire in težkoče, ki jih je vse premagal, da je leta 1924 izšla ministrska uredba o zdravniških zbornicah in tako ustanovljena zakonita organizacija zdravniškega stanu v naši državi.

Izvoljen za predsednika zdravniške zbornice za Slovenijo je hitro organiziral zbornico na tako trdni podlagi, da je postala vzor vsem drugim zbornicam. Po njem izdelani načrti poslovanja in stanovskega reda so ostale zbornice sprejele skoro brez vsake spremembe.

Ko je ob priliki svoje sedemdesetletnice naš jubilar odločil predsedstvo zbornice ter prepustil to mesto mlajšim močim, so ga njegovi stanovski tovariši odlikovali s tem, da so ga izvolili za častnega predsednika Zdravniške zbornice Dravske banovine, zdravniški društvi v Ljubljani in Zagrebu pa sta ga imenovali za svojega častnega člana.

Svoje velike sposobnosti in svoje obširno znanje pa je posvečal dr. Gregorič tudi splošnim vprašanjem slovenskega življenja. Neposredno po svojem prihodu v Ljubljano se je prišel živo zanimati za društveno življenje ter bil takoj izvoljen v odbor »Narodne čitalnice« in v odbor »Društva Narodni dom v Ljubljani«. Kot iskren in navdušen narodnjak je hitro uvidel, da je potrebna koncentracija narodnih organizacij v skupnem udobnem domu. V ta namen je organiziral takozvano »Krajevarsko družbo«, ki jo je kot predsednik vodil več let in ki je po malih zneskih med najširšimi ljudskimi sloji zbirala prispevke za Narodni dom, ki je bil dograjen in slovesno odprt 11. oktobra 1896.

Sam velik ljubitelj sporta je ustanovil »Društvo slovenskih biciklistov Ljubljana«, ki mu je bil mnogo let delaven in vnet predsednik.

Leta 1892 je ustanovil »Vzajemno podporno društvo v Ljubljani«, ki ga je mnogo let vodil kot predsednik od uspeha do uspeha. To društvo, ki je pozneje preosnovalo v »Vzajemno posojilnico«, ki si je po preobratu postavila svojo monumentalno palačo tik hotela Union.

L. 1887 je bil dr. Gregorič prvič izvoljen v ljubljanski občinski svet, v katerem se je živahno in iniciativno udeleževal. Izredno delavnost pa je pokazal v potresni dobi. Ker je bil potres najhujši zadel hišne posestnike, je brez odloga ustanovil »L. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani«, ki ga je izvolilo za predsednika. Kot tak je na številnih shodih in po časopisih razvil intenzivno akcijo za pomoč po potresu prizadetim. V priznanje njegovih zaslug ga je izvolilo društvo za svojega častnega člana.

Dr. Gregorič, mož jasnega prava in iniciativnega mišljenja, je uvidel, da je odvisna prihodnost Ljubljane od tujeskega prometa. Nemogoče pa je bilo v mestu, v katerem ni poskrbljeno za udobnost tujcev. Zato je sklenil ustanoviti »Deliško hotelsko družbo Union v Ljubljani«, ki ga je na svojem ustanovnem obnem zboru tudi izvolila za svojega predsednika.

Posrečilo se mu je po trdem naporu zbrati potreben kapital in postavil je na najugodnejšem prostoru monumentalno zgradbo hotela »Union«, ki je eden prvih hotelov Jugoslavije in ni le v kras in ponos Ljubljani, temveč ji je tudi bogat vir dohodkov iz živahnega tujeskega prometa.

Naravno je, da je zgraditelj »Uniona« tudi soustanovitelj »Društva za tujski promet v Ljubljani«, ki je lani praznovalo svojo 25-letnico.

Kot poznat in čislán narodni gospodar in dober govornik je bil g. dr. Gregorič nekaj let pred svetovno vojno izvoljen v deželni zbor kranjski, v katerem je v zadovoljnost svojih volilcev zastopal volilni okraj Kamnik, Radovljica, Trzin.

Ko je 1. 1918 narodna vlada razpustila kranjski deželni zbor in deželni odbor, je imenovala posebno revizijsko in kontrolno komisijo treh članov za revizijo poslovanja deželnega odbora in pa njenega predsednika dr. Vinka Gregoriča, ki je bil pozneje določen tudi za predsednika komisije za likvidacijo imovine bivše vojvodine Kranjske.

Resnobno pojmujoč življenje in dolžnosti življenja se dr. Gregorič kljub svojim letom še vedno z mladeniško živahnostjo udeležuje javnega delovanja.

Kot član občinske uprave ljubljanske je bil ena najmarkantnejših osebnosti v tem zastopu in najboljši poznavatelj občinskega gospodarstva. Zaradi tega je bil v konstituirajoči seji občinskega sveta 1928 izvoljen za predsednika revizijske komisije, ki je imela nalogo pregledati občinsko upravo za časa gerentstva in vladnega komisarjata. V priznanje njegovih zaslug za občino in za blagor občanov mu je občinska uprava ob priliki praznovanja sedemdesetletnice podelila pravico meščanstva.

Kot predsednik Mestne hranilnice, ki ji načeluje od 10. februarja 1928, lahko z zadoščanjem in ponosom zre na svoje premišljeno in smotreno delovanje. Za njegovega predsedovanja se je stanje hranilniškega vloga dvignilo od 314 na 454 milijonov dinarjev, dubiozne terjatve so se vse odpisale in rezervni zakladi so narasli na nad 8 milijonov dinarjev.

Njegova je zasluga, da je dobilo uradništvo časovnim razmeram ustrezajočo novo pragmatiko in nov pokojniški pravilnik. Prepričan naj bo, da si je s tem postavil v srce uradništva »monumentum aere perennius«.

Od mladih nog vajen hoditi ravno pot, ne poznavač nobene zahrbtnosti, hinavščine in zvižaje, ni mogel nikdar prenašati kakih nepravilnosti. Bil je vedno »vir integer vitae seclerisque purus«.

Zročemu na dolgo polstoletno dobo plodonosnega in nesebičnega javnega delovanja želimo našemu obče spoštovanemu jubilaru, da bi še dolgo vrsto let kakor do sedaj deloval v čast in korist svojih stanovskih tovarišev, v čast in korist svojih someščanov, ki mu ob njegovem pomembnem jubileju kličejo: »Hvala! Še na mnoga leta!«

Novo mesto

Roko si je zlomil. 19-letni soboslikarski pomočnik Julij Travičan je nesrečno padel iz roč in si zlomil levo roko v zapestju. Zdravi se pri usmiljenih bratih v Kandiji.

Dalmatinskega vina bomo imeli pri nas kmalu več kot domačega. Po naši kisli se so hodili moške sladi najprej le k Zicu v hotel Kondrič, potem se je pri »Totenbirtu« naselila »Dalmacija«, ki je skrbela, da moške iz gorenjega dela mesta niso imeli predaleč do »pečenega« in drugih sladkosti, zdaj bo pa tudi Kandija prišla na svoj račun. Škedijska gostilna je dobila novega birta tam nekje od morja in novo ime »Split-Dalmacija«.

Nesreča s puško. Cvelbar Avgust, 20-letni trgovski pomočnik v št. Jerneju na Dol., je streljal s flobertom, ki pa mu je nekaj nagajal. Naslonil ga je na koleno in ga pregledoval in preizkušal, pa je počilo in mu je zletel naboj v levo roko ter mu jo občutno ranil. Dva dni se je mladenič zdravil doma, potem pa je prišel v moško bolnico.

Guštanj

Sokolsko prosvetno delo. Ob lepi udeležbi članstva in naraščajočim prosvetnim odbor Sokola priredil zelo uspešno predavanje. Starosta brat Rožman je predaval o »Radiju«. Njegovo enostavno in zanimivo predavanje so sprejeli navzoči z velikim zadovoljstvom. Po predavanju brata staroste pa je predaval šolski nadzornik brat Močnik o »Sokolskih spominih s Koroške«. V lepem govoru je primerjal socialne, prosvetne in kulturne razmere koroških Slovencev v Avstriji in Nemčiji v Jugoslaviji. Predavanje je bilo zelo poučno in zanimivo ter je žel predavatelj navdušen aplavz poslušalcev.

Proračun dohodkov in izdatkov cestnega odbora v Prevaljah znaša 1.597.790 Din stroškov, dohodkov pa samo 882.241 Din. Primanjkljaj 715.650 Din se bo kril z donosom okrajne cestne določe na neposredne davke.

Na znanje. Rešilni avto Rdečega križa so odpeljali v generalno popravilo, ki bo trajalo predvidoma tri tedne — radi tega naj se ne kliče avtomobila za prevoz ob raznih nesrečah. — Kdaj bodo popravila gotova, pravočasno objavimo.

Divji maček v gospodarskem posloplju

Konjice, 23. februarja.

Zverjad je postala v naših gozdih zadnja leta že precej redka. Sicer se starejši lovci še spominjajo, ko so domovali po košatih pohorskih gozdih še divji mački, o katerih pa že dolgo ni več sledu.

Izredno srečo je pa imel preteklo soboto g. Hasenbüchel Lovro, posestnik prenogovnika. V gospodarsko posloplje, ki stoji blizu njegove vile v trgu, se je zatekel divji maček. Hlapec, ki je imel dopoldan opravka okoli hlevov, je zapazil, da je švignila siva žival pod hlev. Mislil, da je dihur ali kuna, ki preži na kuretnino, je stopil po gospodarja, ki je prišel s puško. Ko je hlapec podregel s kolom pod hlevi, je pihnil izpod njih maček ter se pognal na plano. Puška pa mu je ugasnila življenje. Toda kako se je začudil g. Hasenbüchel, ko je videl pred seboj pravega divjega mačka z lepim košatim repom. Truplo je dolgo okoli 3 metra in tehta skoraj 10 kg. Priklatil se je najbrž iz Konjiške gore, kjer je gotovo delal znatno škodo med divjačino.

Očeta Laknerjeve ljubice so tudi aretirali

Kaj je govoril morilec Lakner v šmarju z g. kaplanom

Šmarje, 24. februarja.

Po vasi in po vsej okolici razpravlja mlado in staro, možakarji kakor ženske o morilecu Laknerju in njegovi ljubici, ki je iz bližnjega Sapa. Ljudje si pripovedujejo podrobno o Laknerju, ta ali oni se spomni, da je tega fanta tiste dni videl v tej hiši ali v oni gostilni. Mnogi se natanko vedo, kaj je rekel temu, kaj onemu in kako se hladnokrvno vedel, med tem ko so ga orožniki neumorno iskali po vsej banovini.

Neki ljubljanski list je celo poročal, kako se je morilec Lakner razgovarjal pri predstavi v Šmarju s tamošnjim kaplanom. Seveda je to izmišljeno, kakor mnogo drugega, kar se je pisalo o Laknerju in kar so pogruntali samo reporterji pri prevzetem izvrševanju svojega poklica.

Pisnija je namreč ta, da je sedel g. kaplan poleg Javornika pri predstavi, in sicer mu je bil Javornik na desni strani. Na njegovi levi je

pa sedel neki deček. Javornik je ostal v dvorani samo polovico predstave, potem je pa vstal in odšel, rekoč g. kaplanu, da ni vajen toliko časa sedeti in da gre zaradi tega ven. Ko je Javornik vstal, je ostal prostor med g. kaplanom in Laknerjem prazen. Kaplan, ki je le mimogrede opazil na svoji strani črnooblečnega Laknerja, ni hotel z njim navezati pogovora in se mu seveda tudi ni predstavil. Pač pa se je razgovarjal z dečkom, ki je sedel na njegovi levi. Tudi ni res, da bi Lakner gosp. kaplanu izjavil: »Jaz ne bi mogel niti piščanca zaklati...!« itd., kakor je poročal ta list. To je namreč Lakner rekel doma pri Javornikovih, ko so začeli pogovor o morilecu mengeškega nadžupnika. Tako je vsaj Javornikova žena izjavila, ko so jo zaskrbeli.

Sinoči so prišli orožniki ponovno v Javornikovo hišo in aretirali tudi njega ter ga izročili v preiskovalni zapor.

Pet majhnih tragedij

Pet obravnáv pred senatom trojice

Ljubljana, 24. februarja.

Danes se je vršilo pred senatom trojice: Mladič, Avsec in Javornik pet obravnáv. Državno pravdnštvo je zastopal državni pravdnik dr. Gosar.

Specijalist za tatvine kokiši

Prva je stala pred senatom četvorica obtožencev: Dervarič Karol, roj. 1. 1902 v Presečki vasi pri Murski Soboti, delavec, C. Josip, roj. 1901 v Stični, delavec, C. Pavla, roj. 1. 1904, žena delavca in S. Justina, roj. 1904 v Prepužu, kuharica, vsi štirje stanujoči v mestni jami ob Vodovodni cesti. Obtoženi so bili: Dervarič, da je novembra in decembra lani in januarja letos vzel ponoči iz zaprtih prostorov Srebotu Francu sedem kokiši. Tausch Jeleni 2 goski, Kovič Ivani 4 kokiši, Jančigaj Valentinu 2 kokiši, dr. Milavcu 2 kokiši, Poženel Tereziji 4 kokiši, Blizjanu Francu 9 kokiši, Kezele Ljudmili 7 kokiši, Nabernik Pavli 5 kokiši in Osojnik Ivanki 6 kokiši, v skupni vrednosti 2480 Din. C. je nagovarjal Dervariča, naj krade kokiši, češ da jih bo sprejemal na račun najemnine, C. Pavla in S. Justina pa sta ukradene kokiši, čeprav sta vedeli, da so ukradene, vporabile v domačem gospodinjstvu, s čimer so zakrivila zločinstvo zoper imovino.

Obsojeni so bili: Dervarič na 7 mesecev strogega zavora, izgubo častnih državljanskih pravic za 2 leti in plačilo odškodnine, C. na mesec dni zavora in 120 Din denarne kazni, C. Pavla, njegova žena, na 10 dni strogega zavora in 120 Din denarne kazni, toda le pogojno za 2 leti, S. Justina pa na 2 meseca strogega zavora in 300 Din denarne kazni.

Vlomila v stanovanje svoje tete

Zelo zanimiva je bila druga obravnava. Pred sodniki sta stala T. Pavla, roj. 1. 1907 in njen mož T. Leopold, roj. 1. 1903, tovarniški delavec, oba z Gorenjskega. Po obtožnici je T. Pavla 5. januarja letos odvzela svoji teti 7300 Din in je tatvino izvršila tako, da je vlomila v zaprte prostore. Obdolženka prizna, da je ukradla iz zaklenjenega omara ves denar, ki ga je imela teta pripravljena za plačilo mleka. Od tega denarja je še isti dan potrošila 200 Din. Ko je zvečer prišel njen mož domov, mu je povedala, da mu je prinesla denar. Obdolženec, ki je zelo vdan pijančevanju in ki za svojo ženo ni zadostno skrbel, je vzel iz skrinje, kamor je obdolženka skranila ukradeni denar, 3170 Din, in hotel iti, čeprav je bil že vinjen, zopet popivat, žena mu je pa to zabranila. Ze tedaj je T. moral sumiti, da si je žena nepošteno pridobila denar, zvedel pa je drugi dan — ko so orožniki pri ženi napravili preiskavo — da je ona pri teti morala ukrasti denar. Ko je obdolženka naslednjega dne opoldne povedala možu o hišni preiskavi na domu, ji je cinično odgovoril, da njega to nič ne briga.

Obdolženka, ki je noseča v sedmem mesecu, se je zagovarjala, da jo je mož vedno pretepal, da se ni brigal za gospodinjstvo, da so dolgovi naraščali in da je pod silo razmer sklenila, da okrade svojo teto. Od ukradenega denarja je vzel del denarja njen mož, koliko pa ne more povedati. Obdolženec je odločno zanimal, da bi vzel denar ter je izjavil, da bi jo sam naznanil, če bi vedel, da je kradla. Obsojena sta bila T. Pavla na 3 meseca strogega zavora, na izgubo častnih pravic za 1 leto in na povračilo stroškov, njen mož pa na 40 dni strogega zavora in na 120 Din denarne kazni.

Vlomina tatvina v želimljah

Po tajni obravnavi — pri kateri so bili obsojeni radi odprave telesnega plodu neka 17-letna delavka, babica in tovarniški delavec, vsi z dežele, in sicer prva obtoženka in obtoženec pogojno, druga obtoženka pa na 2 meseca strogega zavora — se je vršila obravnava proti M. Ludviku, roj. 1. 1907 v Želimljah, mizarskemu pomočniku v Velikem Ločniku. M. je vlomil ponoči skozi zaprto okno v zaklenjeno hišo Nučič Cecilije in je njenemu sinu Janezu odnesel skoro novo verigo in 2 verižni koži v skupni vrednosti 75 Din. S tem je zakrivil zločinstvo tatvine.

M. je priznal, da je vlomil v hišo, zagovarjal pa se je, da je vlomil radi tega, da bi poiskal flobertovko, ki jo je prodal Nušiču Janezu, a je ta še ni plačal, in da je to storil v vinjenosti. Obsojen je bil na 120 Din denarne globe in na plačilo stroškov kazenskega postopanja.

Tri elegantne Hrvatice pred sodniki

Zadnje so stale pred sodniki Telisman Zofija, rojena 1. 1900 v Brezovici pri Zagrebu, omožena, posestnica v Brezovici, že kaznovana, Trauber Josipina, roj. 1. 1900 v Varaždinu, vdova, trgovka v Stenjevci, in Šabat Marija, roj. 1. 1903, v Crikvenici pri Sušaku, omožena, žena pleskarja v Novi Gradiški, nekaznovana, vse tri v preiskovalnem zaporu, obtožene, da so prišle

koncem januarja tega leta brez pravega opraveka v Ljubljano, da so obiskale več ljubljanskih tvevk in da so ob tej priliki ukradle Krisperju 1 par ženskih najfinjših čevljev v vrednosti 340 Din, Sossu žensko pižamo, 8 m črnega tricotina in 250 črnega batista v skupni vrednosti 730 Din, Šerbecu pa 7 parov svilenih ženskih nogavic v vrednosti 490 Din. Obtožene so po obtožnici brez denarnih sredstev obiskovale trgovine in tamkaj izbirale najfinjše blago, ki ga pa niso kupile, ampak le iskale prilike za svoje tatinske načrte. Nedvomno je, da so ravnale po medsebojnem dogovoru in so svoj zagovor že predhodno sporazumno pripravile, ker vse odločno zanikajo vsako krivdo in poudarjajo soglasno, da so nekje v bližini Ljubljane našle aktovko, v kateri je bilo pri njih zaplenjeno blago.

Obsojene so bile: Telisman na 4 meseca strogega zavora, Trauber na 2 meseca strogega zavora, Šabat pa na 1 mesec strogega zavora...

Huda nesreča na celjskem kolodvoru

V ponedeljek 23. t. m. zvečer so pred prihodom vlaka iz Zidanega mosta premikali Savinjski vlak, ki oddide iz Celja ob 20.32. Ko je lokomotiva sama vozila po tiru je nenadoma zgrabila premikača 45-letnega Valanda Jakoba.

Stroj je podrl Valanda na tla, kolo pa mu je šlo čez levo roko in jo odrezalo ob rami. Prisotni so takoj priskočili na pomoč ter obvestili rešilno postajo, ki je v treh minutah prispela na kraj nesreče. Valand se ni onesvestil, temveč je kljub strašni rani sam stopil v rešilni avto, ki ga je odpeljal v bolnico. Rešilni avto je ob tej priliki prvič prevozil težko ponesrečenca in se bo imel Valand samo tej hitrosti zahvaliti, če bo ostal pri življenju.

V bolnici so ga takoj operirali in je že izven nevarnosti. Če bi se moral prevoz izvršiti v starem rešilnem dvokolesnem voziku, bi bil ponesrečenec gotovo med prevozom izkrkaval. Valand stanuje v Gaberju in ima ženo ter tri nepreskrbljene otroke.

Ptuj

»Karol in Ana« na ptujskem odru. Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča v Ptuj bo v ponedeljek 2. marca. Vprizorila se bo zelo zanimiva drama znanega pisatelja in dramatika Leonharda Franka »Karol in Ana« v režiji g. J. Koviča. Dejanje se godi deloma v ruskem taboru ujetnikov, deloma po povratku ujetnikov domov.

Slovenska Bistrica

Bata, tvornica čevljev, misli urediti tudi v našem mestu popravilnico in prodajalno svojih proizvodov v hiši g. Rastajgerja na mestnem trgu, kjer je bil prej kr. poštni urad. Pripomočniki, da je prodajalno Bata že imel v našem mestu, a se ni obnesla. Obnesla se bo morda sedaj, ko bo vključena tudi popravilnica.

Iz mestne klavnice. V naši mestni klavnici je bilo v preteklem letu zaklanih 1308 glav živine. Od tega 396 telet, 281 svinj, 265 krav, 232 ovc, 103 volov in 31 konj.

Konzum alkoholnih pijač je v letu 1930 padel v primeri z l. 1929 za 20.000 litrov, kar je razveseljivo. Vsekakor pa je to posledica vsesplošne krize. Stojalo se je 66.502 litrov vina, 41.791 litrov piva in 8104 litrov žganja. Na posameznika pride nad 83 litrov alkoholnih pijač. Mnogo tega pa so seveda izpili okoličani ob sejnih in drugih prilikah.

Sokolstvo. V nedeljo 8. marca bo prosvetni tečaj Sokola. Tečaj je v prvi vrsti namenjen vsem sokolskim četam, udeležijo se ga naj tudi mlajši člani. Predavali bodo predavatelji starosta dr. Pučnik, zdravnik dr. Černež, prosvetar učitelj Rom, načelnik Stopar in brata Živko in Peče.

Slovenske Konjice

Prometne ovire se po zadnjih snežnih metežih tudi pri nas prav močno občutijo. Veliki snežni zameti so debelo zasuli državno cesto na Vrholjskih hribih in v Frankolovski soteski, tako da je že dalje časa ves avtomobilski promet zelo otežkoven. Ustavljen je tudi že preko enega tedna avtobusni promet na progi Maribor — Celje in menda še ta teden ne bo odprt.

Veliko društveno tablo je razobesilo Sokolsko društvo v Konjicah na hiši g. Ogorevca na pošti, kjer bo odslej obveščalo člane o vseh sestankih, izletih, sejah in drugih aktualnostih. Zborovanje učiteljskega društva za srez Konjice bo v dvorani »Narodnega doma« v Konjicah v sredo 4. marca.

Osnova za odmero kuluka

Mestno načelstvo v Ljubljani je vzelo za podlagu odmeri odkupnine za delavno obveznost neposredni davek, kakor to določa člen 40. zakona o uporabi ljudskega dela, za gradnjo in vzdrževanje nedržavnih cest in čl. 16. pravilnika k temu zakonu.

Med neposredni davek pa ne spada samo osnovni davek, temveč tudi dopolnilni davek, kar je v členu 82. točka 1. pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 izrečno določeno.

Po členu 16. pravilnika o kuluku se je torej moralo vzeti za podlagu odmeri odkupnine za kuluk tako osnovni, kakor tudi dopolnilni davek, ker spadala oba davka med neposredne davke.

To se je moralo storiti celo vskljub členu 37. zakona o neposrednih davkih ki določa: »Na dopolnilni davek se ne sme nalagati nobena samoupravna dokladač, ker je ministrstvo finančne, oddelek poreza z odločbo br. 91.685/III. z dne 12. decembra 1930 fin. zbornik št. 22 od 27. decembra 1930 št. 831 že končno veljavno odločilo, da kulukovina nima »značaja samoupravne doklade«.

Sicer pa tudi zakon o kuluku ne govori o kakem davku ali dokladi, temveč le o delu ali odkupnini za delo, ki se le odmerja po neposrednem davku.

Kar se tiče novih zgradb, je moralo mestno

načelstvo vzeti za podlagu odkupnini za kuluk tudi 3% davek, ki ga plačujejo lastniki novih zgradb po čl. 37. odstavku II. namesto osnovnega in dopolnilnega davka, ki pa odmerja tudi kot davek na dohodke od zgradb in sicer tudi po zakonu o neposrednih davkih.

Kar pa se tiče zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 28. novembra 1929. D. br. 43.214, ki govori v členu 228 le o neposrednem davku, v členu 229. pa o neposrednem davku, vstevši dopolnilni davek, torej o dveh davkih, ki sta oba neposredna, ne spreminja to zakona o neposrednih davkih in tudi ne členu 81. pravilnika k temu zakonu, še manj pa odločba ministrstva finančne odd. poreza broj 40.005, ki pravi, da dopolnilni davek ni všteti v osnovo za razred vojnice. Zakon o ustroju vojske, ki določa o denarni obveznosti za one, ki ne služijo v vojski in mornarici, ni v nikakoli zvezi z zakonom o kuluku, ki določa delo ali plačilo odkupnine za delo.

Mestno načelstvo torej ne more popravljati seznama o kuluku, ki je sestavljen tako za občinske kakor banovinske ceste, vse dotlej, dokler se ne izpremeni člen 40. zakona o kuluku in čl. 16. pravilnika k temu zakonu v toliko, da je za osnovo odmeri delovne obveznosti vzeti le osnovni davek, ne pa neposredni davek vobče, med katerega spada osnovni, dopolnilni in 3% davek za zgradbe.

Fakturne tožbe

S 1. januarjem 1932 stopi v vseh prečasnih krajih v veljavo nov civilno-pravni postopnik, ki je objavljen v Službenem listu tukajšnje banske uprave z dne 17. februarja 1931. S tem dnom prestane veljati prejšnji avstrijski civilno-pravni red.

Za trgovsko poslovanje po novem civilno-pravdnem postopniku je važna sprememba v tem, da takozvana fakturna klavzula o podsoodnosti ne bo več veljala, ampak bo treba podsoodnost med dobaviteljem in naročnikom dogovoriti že pri naročilu in bo moral biti sklep (naročilnica) od naročnika podpisan, kar je n. pr. že doslej veljalo za določitev pristojnosti borznega razsodišča v Ljubljani. Če takega dogovora ne bo, bo moral upnik dolžnika za plačilo terjatve tožiti pri sodišču, v kojega območju leži kraj dolžnikovega bivališča. Z drugimi besedami: Odslej takozvana fakturna klavzula n. pr. »Plača in toži se v Ljubljani« ne bo več veljala, ampak bo treba n. pr. dolžnika iz Radovišča tožiti pri sodišču v Južni Srbiji, razun če bo imel dobavitelj od njega v rokah podpisano naročilnico, na kateri je določilo, da se mora kupnina vloževati recimo v Ljubljani ali pa določilo, da se obe stranki podrejata podsoodnosti razsodišča Ljubljanske borze.

Ker bo torej po novem civilno-pravdnem postopniku odpadla ugodnost fakturne klavzule, je — kakor smo bili obveščeni — Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani v članstvo upniških interesov te dni vsem svojim varstvo razposlalo okrožnico s konkretnimi navodili, kako naj si v bodoče zagotove pristojnost tukajšnjih sodišč.

Gospodarske vesti

× Resolucija industrijev za predelovanje železa. Državna zveza jugosl. industrijev za predelovanje železa in kovin je na svojem III. letnem zborovanju v Beogradu sprejela to resolucijo: »Kraljevsko vlado naprošamo, da posveti več pozornosti razvoju železne industrije v državi, ker se bo s podpiranjem industrije našel najboljši izhod iz sedanjega gospodarske krize, ki je zadela vse panoge našega dela, a v največji meri poljedelstvo. Po izčrpnih razpravi je zbor ugotovil, da izvajanja javnih del na kredit in državnemu gospodarstvu v državi vse bolj škodi nego koristi. Zbor prosi kraljevsko vlado, da čimprej pripravi gospodarski program države. Ponavljamo ob enem prošnjo gospodarskih kongresov in organizacij, da se prenove zastareli zakon o državnem računovodstvu. Zbor ugotavlja, da bi ukinjenje carine na poljedelske stroje in druge potrebščine prineslo veliko škodo tako državi kot poljedelstvu samemu. Dokazano je namreč, da bi ukinjenje carin in domače proizvodnje gotovo privedlo tuja podjetja do tega, da bi povisala cene svojih proizvodov. Skupščina prosi kraljevsko vlado, da v interesu poljedelskega sveta omogoči domačo proizvodnjo plugov in drugih strojev. Zbor prosi nadalje vlado, da čimprej izvede revizijo carinskih tarifov po predpisu, da je treba šteti one predmete, katerih proizvodnja ima na ozemlju države najboljše pogoje. Posebej pa skupščina prosi kraljevsko vlado, da ukrene nujno vse potrebno proti dumpingu tujih industrijskih podjetij. Skupščina opozarja kraljevsko vlado posebno na škodo, ki jo trpijo državne finance in privatna industrijska podjetja zaradi državnih industrijskih podjetij, ter prosi kraljevsko vlado, da z zakonom zabrani ustanovitev novih državnih industrijskih podjetij razen v izrednih slučajih, ki bi jih odobrilo trgovinsko ministstvo. Končno naglašajo skupščina potrebo, da bi odslej tudi državna samouprava in občinska industrijska podjetja plačevala davke in ostale javne datjave, da bi se njihov položaj izenačil s položajem privatnih podjetij in omogočila medsebojna konkurenca«.

× Uvozne carine na žitarice v Egiptu. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine obvešča, da je egiptska vlada z odlokom z dne 18. decembra 1930 povisala uvozne carine na žito in moko. Ta ukrep je bil izdan v zaščito kmetovalcev pred uvozom cenene moke in žita. Sprva se je zdelo, da egiptska vlada ne bo izvajala nadaljnje zaščite za žito in moko. Sedaj pa je vlada vendarle začela izvajati strogo zaščitno politiko in je s tem v zvezi v službenem listu z dne 9. t. m. objavila nove carinske postavke za uvoz žita in moke. Carine za uvoz žita in moke se bodo odslej odmerjale na osnovi notacij na londonski borzi. Carinske postavke bodo tem višje, čim nižja bo cena za žito in

moko na londonski borzi, in obratno. Razpredelnica o tovrstnem carinjenju je na razpolago pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu. Nove carinske postavke so stopile v veljavo 9. t. m.

× Prodaja starih lesenih sodov. Dne 10. marca t. l. se bo vršila pri Upravi delavnice državnih železnic v Mariboru ofertalna licitacija glede prodaje 1000 komadov starih lesenih sodov od olja. — (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Borzna poročila

dne 24. februarja 1931

Devizna tržišča

Ljubljana, 24. februarja. Amsterdam 22-825, Berlin 13-500—13-530, Bruselj 7-9288, Budimpešta 9-9124, Curih 1094-40—1097-40, Dunaj 7-974 do 8-004, London 276-24, Newyork 56-75, Pariz 221-85—223-85, Praga 167-93—168-73, Trst 297-59 do 297-76.

Zagreb, 24. februarja. Amsterdam 22-795 do 22-825, Dunaj 797-40—800-40, Berlin 13-50—13-53, Bruselj 792-88 bl., Budimpešta 989-74—992-74, London 275-84—276-64, Milan 296-703—298-703, Newyork 56-65—56-85, Pariz 221-85—223-85, Praga 167-93—168-73, Curih 1094-40—1097-40.

Beograd, 24. februarja. Amsterdam 22-795 do 22-825, Berlin 13-50—13-53, Budimpešta 989-74—992-74, Curih 1094-40—1097-40, Dunaj 797-40—800-40, London 275-84—276-64, Milan 296-59—298-59, Newyork 56-65—56-85, Pariz 221-85—223-85, Praga 167-93—168-73.

Dunaj, 24. febr. Amsterdam 285-46, Beograd 12-513, Berlin 109-12, Bruselj 99-195, Budimpešta 127-07, Bukarešta 42313, Kopenhagen 190-25, London 34-5663, Madrid 75-75, Milan 37-245, New York 711-55, Pariz 27-875, Praga 21-0787, Sofija 5-1558, Stockholm 190-48, Varšava 79-71, Curih 137-08.

Curih, 24. februarja. Beograd 9-1270, Pariz 20-3375, London 25-2075, Newyork 51-875, Bruselj 72-35, Milan 27-16, Madrid 55-50, Amsterdam 208-175, Berlin 123-34, Dunaj 72-91, Sofija 3-76, Praga 15-375, Varšava 58-075, Budimpešta 90-475.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 24. februarja. Drž. papirji: 7% inv. pos. 86-87—87-25, voj. škoda ar. 416-50 do 417 (416), voj. škoda kasa 416-75—417-5 (417), voj. škoda februar 416-50—417, voj. škoda mare, april, maj 416-50—417-50, voj. škoda junij 417 do 417-50, 4% agr. obv. 51-25—51-50 (51-25), 7% Bler. 81-62—81-75, 8% Bler. 92—92-50, 7% pos. hipot. 81-50—82—, Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 975—980, Udružena 195 bl., Ljublj. kredit. 125 d., Medjunarodna 70 d. — Industrije: Sečerana Ošijek 276—285, Trboveljska 334—335, Slavonija 200—202, Vevče 129 d.

Beograd, 24. februarja. 7% inv. pos. 87 do 87-50, 4% agr. obv. 50-75—51, 7% pos. drž. hip. banke 81-50—82, 7% Blairst 81-50, 6% begluške obv. 68-25, vojna škoda 417—417-50, ult. junij 417-50—418-50, Tobačne srečke 20, Narodna banka 8100, Založna banka 480.

Dunaj, 24. febr. Bankverein 16-45, Kreditni zavod 40-80, Dunav-Sava-Adrija 15-56, Prioritetle 93-15, Trbovlje 41-10.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca stalna, brez prometa.

Novi Sad, 24. februarja. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 47 vagonov, kornuza 9 vagonov, moka 1 vagon, otrobi 1 vagon. Tendence: neizpremenjena.

Sombor, 24. februarja. Pšenica: sremska 78 kg 140—145, slav. 78 kg 135-50—142-50, ostala neizpremenjena. — Oves: baški 145 do 150, sremski, slav. 142-50—147-50. — Ječmen: baški 64-65 kg 125—135, baški pomladanski 69-70 kg 150—160, ostali neizpremenjeni. Kornuza: baška februar 77-50—82-50. — Fižol: baški »usanc« 220—230, baški mešani 150—160. — Otrobi: pšenični baški 95—100. Tendence: mirna. Promet: 127 vagonov.

Budimpešta, 24. febr. Tendence: slabša. Promet: miren. Pšenica: mare 14-80, 14-82, 14-83, 14-80-81, maj 15-03, 15-05, 15-02, 15-01-15-02. Rž: mare 11-27, 11-26, 11-29, 11-23 11-24-11-25, maj 11-40, 11-41, 11-36-37. Kornuza: maj 12-45, 12-40, 12-43, 12-46-47. Tranzit: maj — julij: 12-78, 12-73, 12-75-76.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence: slaba, promet: 1 vagon oglja.

Agitirajte za Jugoslovana!

S Hajdukom v Južno Ameriko

Na razburkanem oceanu do Bermudskih otokov — Na otoku Cubi in na Jamaici

(Od našega posebnega poročevalca)

Velikost oceana stari narodi niso niti najmanj poznali. Šele veliki Kristof Kolumb, prvi zmagovalac oceana, se je proslavil s tem, da je z malimi, neznatnimi jadrnicami prvi odkril novo zemljo in jo imenoval Indijo, nevedoč, da je to Južna Amerika. Novi kontinent je s svojim bogastvom privabil iz starega sveta milijone in milijone ljudi. Toda ocean je velik. Mnogi, ki so hoteli za zlato, so našli svoj hladni počitek v mrzlih njegovih valovih. Še dobro nam je v spominu nesrečna usoda naših Dalmatincev, ki so se z ladjo »Dakso« potopili nedaleč od španskega obrežja. Po takem oceanu smo tudi mi potovali, da zastopamo našo državo in naš nogometni sport.

Potovanje po oceanu je prav malo ugodno, ako je razburkan, kajti igra se s se tako veliko ladjo kakor z lupinico. Tudi naš parnik »Oropesa« je bil deležen te igre. Ze prvo noč smo imeli priliko, da spoznamo velike naravne moči, ki tiče v oceanu, in mnogo je bilo takih, ki niso vso noč zatislili oči. Valovi so postajali vedno večji in večji. Vihar ni popustil vse do Azorskih otokov. Šele tu je malo popustil, je pa nato dosegel svojo kulminacijo in se je polegel šele pri Bermudih. Odtod dalje smo imeli mirno vožnjo. Veter je popolnoma popustil. Morska gladina je izgledala kakor mirno gorsko jezero, skoro ni bilo niti najmanjših valov. Tak ocean smo si želeli za vedno. Kljub temu smo zadovoljni, da smo se seznanili z lepoto in strahotami oceana. Zjutraj na vse zgodaj smo s polnimi pljuči vdihavali zdravi morski zrak.

Na ladji je bilo dosti razvedrila, vendar nismo pozabili, kak namen ima naše potovanje. Kakor hitro se je morje umirilo, smo začeli marljivo trenirati. Treningom je vedno prisostvovala številna publika, ki je nekatere nogometne žonglerje nagradila s ploskanjem. Igralci so pokazali, da kljub prestani večdnevni viharjem niso prav nič pozabili na nogometno umetnost. Zdelo se je celo, da so postali še boljši. Parnik je izgledal, kakor da se na njem vrši akademija nogometa. Angleži, ki so vsi strastni sportniki, so se čudili visokemu nivoju v pogledu tehnike in so nam prorokovali v zemlji svetovnega prvaka velike uspehe.

V prostem času prebirajo nekateri knjige, drugi se zopet zabavajo po svoje. Je tudi mnogo takih, ki stojijo zamišljeno na palubi in katerih pogled je obrnjen proti Evropi — domo—tožje. Naša ladja izdaja svoj časopis »Atlantic Post«. Tudi mi prispevamo svoje. Posebno se uveljavlja Pavelić in pa pri nas v Ljubljani prav dobro znani Sime. Časopis urejuje naš poročevalac Veljko Poduje in so vsi prav zadovoljni z njim. List je zelo humorističen in ko ga zjutraj čitajo, je slišati po vsem parniku samo krobrot. Kot kolporter redakcije fungira reprezentant Marušić v beli obleki z natakarsko čepico na glavi in prodaja z glasnimi kriki, hvaleč na vse pretege vsebino lista. Vse številke so takoj razprodane in na ta način je »Atlantic Post« eden izmed onih redkih časopisov, ki so aktivni. Do I. razreda je prav težko priti. Mi smo v tem pogledu uspeli zaradi naslova »novinarji«. Prizadevali smo si, da pridemo do obeh angleških princev, vendar nam to ni uspelo. Poskušali smo celo s plesom, misleč, da se bode ta princev istega udeležila. Toda vse zaman. Šele kot novinarji smo prišli v njihovo bližino. Toda imeli smo pač smolo, kajti prince sta bila bolna. Naš ples je bil atrakcija prvega reda. Le škoda, da angleški prestolonaslednik ni bil prisoten.

Naslednji dan smo imeli več sreče. Prestolonaslednik se je prikazal spremljan od mnogih prijateljev. Kakor hitro smo ga zagledali, smo stopili k njemu preseč ga, da nam dovoli, da ga fotografiramo za jugoslovanske časopise. Princ očitno ni bil pripravljen na tako atako. Bil je precej presenečen, se je pa takoj ljubeznivo nasmejal, se oddaljil od družbe in nam je rade volje dovolil fotografiranje. Eno nam je torej uspelo. Interviewa pa vendar nismo dobili, kajti takoj so ga zopet obkrožili prijatelji in do njega ni bilo več mogoče priti. Sedaj bomo najbrže par dni razmotirali in krožili po palubi, da ga najdemo samega. Trdno smo prepričani, da nam bo to uspelo.

V Južni Ameriki se brez španščine težko izhaja. Da se seznanimo s španskim jezikom, smo otvorili tečaj, ki nam je bil pač za tako veliko turnejo potreben. Velik križ je bil z učiteljem, katerega nismo imeli. Bili smo vsi začetniki. Učenje pa nam je mnogo olajšalo poznanje italijanske. Polagoma se je pri vseh opazil napredek. Ko bomo prebrodili širni ocean, bomo presenetili tamkajšnje prebivalce z našo španščino, kajti trdno smo sklenili, da bomo govorili samo špansko.

Tako nam hitro mineva čas. Bližamo se cilju, otočju Bermuda. V 10. dneh smo prispeli do Bermudov. Otočje Bermudov sestoji iz preko 300 otokov, ki spadajo vsi pod angleški imperij. Od daleč izgledajo otoki kakor da bi padli z neba v morje, iz katerega štrle pečine. Znani so po svoji prirodni lepoti in bujni vegetaciji. Semkaj potuje vsako leto tisoče in tisoče bogatih Američanov, kajti klima na otočju je znana

po svoji milosti po vsem svetu. Na otokih se navadno zadržijo ustavišče tudi precekoceanski letalci, oziroma najdejo na njih rešitev, ako jim preti vihar. Bermudi so takorekoč prehodna točka iz Evrope v Ameriko. Škoda, da nismo imeli časa da bi tam dalje časa ostali — samo nekoliko ur. Ogledali smo si glavno mesto Hamilton. Posebno znamenit je akvarij, ki je nastal po zaslugi bogatih Amerikancev.

Zopet smo na širnem oceanu. Pot nas vodi proti republiku Cubi in angleški koloniji, otoku Jamaici. Vreme je sedaj naravnost idealno, nebo je jasno, niti oblaka ni na njem. Od Bermudov dalje pa do tja, ko smo prvi zagledali suho zemljo južnoameriškega kontinenta, je bilo morje brez valov. Taka vožnja je res užitek. Pridno smo trenirali, med njimi tudi taki, ki so do sedaj boleli na morski bolezn. Zopet smo priredili nogometne akademije. Po dvodnevni vožnji smo zagledali Bahamsko otočje in nato Florido. Vozili smo se mimo zatočišča največjih svetovnih magnatov, kraljev denarja. Kljub temu nismo bili mi prav nič manj zadovoljni, čeravno se ne moremo hvaliti, da smo obdani s tolikimi milijoni kot ti nekronani kralji. Ze smo v pristanišču Havana. Vse mesto je bilo na nogah. Sprejem je bil nepopisen. Preko 100 uniformiranih godbenikov nas je poleg tisočglave množice pričakovalo. Ko smo izstopili je zaočil urnebesni vik in krič nam v pozdrav. Mislili smo, da velja ta pozdrav obema angleškima princema, toda izkazalo se je, da velja to nam, splitskemu Hajduku. Na Cubi je sicer še večno revolucija, toda sportniki je ne poznajo. Narod je hotel demonstrativno pokazati vladi da zahteva samo mir in nič drugega. Škoda, da so nam zabranili da si približje ogledamo otok. Zopet smo morali kreniti dalje. Krenili smo proti Jamaici, kjer smo odigrali prvo tekmo.

Dalje prihoduje.

Veljko Poduje.

Prva smuška tekma v Zagorju

Agilni smuški klub v Zagorju ob Savi je priredil v nedeljo 22. t. m. prvo smuško tekmo, kateri je prisostvovalo precejšnje število občinstva. Zaradi južnega vremena in dežja se ni mogla tekma izvršiti na prvotno določeni 6 km dolgi progi, temveč se je morala skrajšati na 2 km. K tekmi se je prijavilo osem smučarjev. V nedeljo ob 8. zjutraj so se zbrali vsi prijavljeni smučarji na Kolenčevini, kjer je bil start. Tekmo je vodil predsednik Mrnuh Polde, kot sodnik pa je fungiral Krulje Pavle. V presledku ene minute so sledili tekmovalci eden za drugim. Proga je šla od starta do cilja pod cerkvico Sv. Urha. Uspeh tekme je bil razmeroma dober in je prispel na cilj kot prvi Keršnik Jože v 11 minutah, II. Podjed Vinko 11:30, III. Korosec Vekoslav v 12 minutah. Po razglasitvi rezultatov so prejeli prvi štiri tekmovalci praktične nagrade. V slučaju ugodnega vremena bo prihodnja tekma v Zagorju ali pa na Sv. Planini.

Radio

Ljubljana. Radijska postaja Ljubljana vsled razdiranja, čiščenja in zopetnega popravljanja Diesel motorja do 26. t. m. ne oddaja programov.

Zagreb, sredo, 25. februarja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Pravilnice. 18.00 Plošče za otroke. 18.30 Novice. 20.30 Koncertni večer. 21.50 Novice in vreme. 22.00 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 26. februarja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Bakalarijke. 18.30 Novice. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Plesna glasba.

Beograd, četrtek, 26. februarja. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 15.30 Otroška ura. 16.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Vokalni koncert. 18.00 Plošče (arabska glasba). 18.15 Zena ob Goetheju (predav.). 19.30 Francosčina. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 21.30 »Zlata ura«, komedija. 22.00 Radio orkester. 22.30 Novice. 22.50 Plošče.

Mali oglas

Oglasi socialne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

Med, vosek in vse čebelaarske potrebščine

nudi po najnižjih cenah Blagovni oddelek Čebelaarskega društva, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4. 649

Gg. odvetnike, notarje in trgovce

opozarjamo, da dobijo zakon o nelojalni konkurenci v upravi »Jugoslovana« — Cena Din 6—

Ugasite v »Jugoslovanu!«

Nogavice, rokavice, volna in bombaž 463

aaajceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Zakoni v knjižnicah:

Zakon o pobijanju ne-lojalne konkurence 6 Din. Zakon o javnih beležnikih (notarjih) 12 Din. Zakon o glavni kontroli 10 Din. Pravilnik o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov 8 Din. Uprava »Jugoslovana«, Gradišče 4.

Najmodernejšie vzorce ZAVES in PERILA

396 namiznih in kuhinjskih garnitur veže najfineje in najceneje trvdka

Matek & Mikeš Ljubljana, Dalmatinova 13

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj.

Kultura

Mariborska uprizoritev Frankove drame „Karel in Ana“

Problemu, ki ga Leonhard Frank rešuje v svoji drami »Karel in Ana«, ni nujno vojno ozadje, kakor je v »Snuderlovu« »Pravljici o rajski ptici«, ker je le problem pravne in resnične posesti zakonca. Na tej osnovi »zgrajenih« dram, pa tudi novel, romanov itd. premore slovitost vseh narodov vse polno. Vojno ozadje pa meče vendar tudi svoje luči in sence, in zato je drama »Karel in Ana« še nekaj več kakor samo zakonska zgodba — odraz in podoba dobe, ki ji pravimo svetovna vojna. Pisatelj jo je zajel skrajno realistično, pa vendar ne suhoparno, saj je tu in tam tudi nekaj mehke lirike, rekel bi skoraj, romantične. Zelo močno je v realistični upodobitvi prvo dejanje, ki se dogaja v taborišču vojnih ujetnikov v Rusiji. Sprito je robustno-prvinske sile je nadaljevanje v malem meščanskem vzdušju skoraj ločena polovica. Kljub temu delo ni brez hib. Tako je pripravljenost Ane, sprejeti Karla namesto svojega moža, malce premalo utemeljena v predrazpoloženju in tudi Rihard je preveč slaboten, da bi se mogel boriti za svojo ženo. Zelo od vsega začetka vemo: pade bo, ker drugače biti ne more.

Režiser g. Jože Kovič je z inscenacijo in režijo pravilno povdaril realizem dela, ni se mu pa posrečilo podčrtati zadostno nekatere bistvene važne in najvažnejše momente, zato nas drama »Karel in Ana« ni mogla vedno in povsem prepričati. V prvi vrsti velja to za drugo dejanje. Tu je prežrt marsikaj, in marsikaj mnogo premalo podčrtal. Tudi tempo igranja je bil kdaj pa kdaj prepočasen. Naposled pa je bilo napačno tudi prestavljanje pozornosti zadnjih treh dejanj iz Nemčije v Zagreb. S tem je bila prvemu dejanju vzeta vera, kajti vedeti bi bil moral, da so v Rusiji postopali tako kakor tukaj, samo z nemškimi vojnimi ujetniki, nikoli pa ne s Slovani.

Kot igralec je g. Jože Kovič posrečeno pogodil Karla in je mestoma globoko prepričeval, tu-tam je pa bil premedel, n. pr. v drugem

dejanju, pa tudi v zadnjem ni vedno vzdržal višine.

Gdč. Kraljeva, žal, ni bila docela tista Ana, kakor bi morala biti. Posebno v drugem dejanju ni prepričevala. Potem je rasla vse bolj in bolj. Isto bi bilo treba reči o g. Pavlu Koviču, ki spočetka ni kazal, da se bo v četrtem dejanju dvignil do kreacije, h kateri mu moramo čestitati. Oba druga vojna ujetnika sta bolj prirodnost vlogi, a za izoblikovanje vzdušja in avtorjeve zamisli taborišča, sta vendar in celo zelo važna. Gg. Gorinšek in Tovornik sta ju zadovoljivo pogodila, posebno prvi. Dokaj svojstveno je upodobil g. Blaž strazarja ujetnikov, zelo realistično in plastično živo, dočim je bil g. Furijan kot paznik vseeno malce prenasilen, surov in nečloveški, dasi sicer močan. Marijine-mu možu, g. Nakrstu, se je skoraj preveč mudilo. Nekaj detajlov bi uspeh le še dvignilo. Ga. Savinova je bila kot Anina prijateljica Marija nepriljubljena, mestoma prav dobra v iskrenosti, dočim se je gdč. Starčeva z močno voljo uklenila v nesrečno Marijo, samo »otroka« bi bila pri drugem nastopu brez škode in na korist stvari lahko pustila — doma; bi vsaj ne bili videli, da v petih mesecih po rojstvu ni prav nič zrasel!

Tako je Leonhard Frank s »Karlom in Ano« tudi v Mariboru uspel, čeprav z nekaterimi pogrskimi in slabostmi. Želimo, da bi vsaj večkrat napolnil gledališče!

R. R.

Iz sodobnega češkega slovstva

(Konstantin Biebl: »Plancijs«, založba: Sfinx [B. Janda], Praga 1931.)

Svojim prijateljem v dar je pred mesecem izdala praška založba Sfinx (Boh. Janda) zgolj kot zasebni, neprodajni tisk češkega pesnika Konstantina Biebla prozo: »Plancijs«. Naj mi bo to priložnost, da izpregovorim na kratko o tem slovesnem avtorju.

Konstantin Biebl se je rodil 1. 1898, in pesniško zrasel iz generacije okoli preloma stoletja. Čisto ob njem sta vstajala pesnika Vitěslav Nezval in Jaroslav Seifert. Čeprav morebiti prostorsko ne skupaj, se je vendarle po času in povojnih nihanjih z njima vred najbolj našel v eksotični poeziji Apollinaireja, Rimbada

pa Baudelaireja. Vse pesmi iz njihovih prvih let so zvesto dihalo opojljivo moč francoskih vzornikov. Tisti čas je Biebl vsebolj hodil po bližnjih poteh in se izzoril v wolkerjske subtilnega erotika zlasti v baladah. Po polnoti so ga nekateri kritiki uvrstili tik za Wolkerjem. Ko pa se je vse to pokolenje skozi obdobje proletarske poezije polagoma preoblikovalo in se s polnim glasom znašlo v poetizmu, je začel v tej modi pisati tudi Biebl. »Poezija je tedaj hotela postati avtomatičen prepis celotnega kaotičnega življenja, ne prerezanega skozi rešeto logike in razumnosti« (Šalda). Sočasno lice si je češko pesništvo do konca izgradilo ravno v času poetizma. In Biebl je eden, ki je bil med najmočnejšimi talenti.

Dodaj je objavil več pesniških knjig, ki so za čitatelja kar nekaj dogodka. Mimo manjših in manj znanih je izdal sledeče knjige: »Novi Ikaros«, »Slepar iz Bagdada«, »Z zlatimi verigami«, potem: »Z ladje, ki uvaža čaj in kavac«, prav ta čas se pa tiska nova zbirka: »Nebesa, pekel, raj«. Lepota in vrednost pesmi iz njegovih glavnih del se mi vidi predvsem v neprestanem vrstjenju neiskano presenečujočih prispodob in metafor, ki brava prav vsaka zase naravnost začudi. Mogoče bi ne bila čisto pogrešana vzporedba Biebla z nekaterimi najbolj občutenimi stvarmi znanega srbskega lirika Radeča Dračica. Pet ali deset Biebljevih pesmi nas bo zmirom in zmirom pritegnilo. Za primer njegove poezije naj tukaj priobčim slovenitev pristno Bieblove pesmi, ki ima naslov: »Javanske žene«:

V zgodnji zarji na trg hite, ananase nosijo, da jim dlani mehko diše, ko si zvečer razpletajo čarobne lase.

In ko si jih počesejo, pogled usodo vseh javanskih žen, tiho pred kolibo sejejo, oko na morju, glavniki v kitah ždi jim kakor sen.

Veliko daje ta pesnik mnogokdaj na zgolj vizuelni vtis oblike. Našega brava pa bo prenekaterikrat zmedla interpunkcija, ki jo tu pa tam zaslediš, največkrat je pa vobče ni. Tudi ta opustitev ločil je droben privesek literarne mode mladih čeških poetov.

»Plancijs« je prva proza iz njegovega pere-

sa. Naslov je dobila po imenu ladje, s katero je pesnik predlani romal na Javo. Pričujoča knjižica naj bi bila posebne vrste potopisek s tega eksotičnega izleta. Stvarca, ki jo malo-dane prebereš v kratki uri, te bo zaželela po tej tujini. Razpoloženost, ki te precej po prvi strani obide, ti da pozabiti, da pravzaprav ne vidiš tega s svojimi očmi, da ne prisluškuješ zares javanski govoric, ampak le čitaš mrtve črke. Holandska ladja ga je popeljala od Rena krog afriških nabrežij v Indijski ocean. Na krovu same prazne besede pa udobje čez in čez, potem iznenada radijska vest o vstaji, ki gori preko Jave. »Vsi gledajo na morje. Vsi vidijo, kako gori Batavija! Jaz pa stojim za Japonko z visokim spoginjenim glavnikom, za čigar mrežico zabaja solnce.« To je kraj knjižice. Kljub kratkosti in ne ravno otipljivi vsebini je spis vseskozi poln domiselnih mest, ki nam dobro bližajo tega pesnika, ki je zložil »Novega Ikarosa«, eno izmed štirih najsilnejših pesnitev mlade Češke.

Pričujočo knjižico je kakor že omenjeno zbirko javanskih pesmi: »Z ladje, ki uvaža čaj in kavac« inspiriralo potovanje na Javo. Treba pa nam je dodati, da ta čas niti Javo niti romanje do nje vendarle ne more biti sama sanja. Resnično Javo nam bo Biebl bržčas čele napisal.

Knjigi »Plancijs« je mladi slikar Jindřich Štyrský narisal naslovno stran po čisto modernem okusu. Pravtako zasluži vsa odlična oprema dobro besedo.

VI. Zorut.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 25. februarja: »Divji lovec«. Red B. Četrtek, 26. februarja: »Glembajevci«, premijera. Red E.

Opera

Sreda, 25. februarja: »Svanda dudak«. Red C. Četrtek, 26. februarja: »Lohengrin«. Gostuje Marij Šimenc. Red D.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sreda, 25. februarja: Zaprti. Četrtek, 26. februarja ob 20. uri: »Ciganska ljubezen« ob A. Kuponi.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

II. No. 5537/1. 472

Razpust društva.

Društvo »Literarno-dramatični krožek v Ljubljani« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

Ljubljana, dne 16. februarja 1931.

Po odredbi bana

načelnik upravnega oddelka:
Dr. Starč, s. r.

*

V. No. 238/16. 473—8—2

Razglas

o drugi pisnični ofertalni licitaciji za dobavo cevovoda za vodovod v Veliki in Mali Dolini.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podstavi čl. 86 do 98 zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovih izprememb odnosno dopolnitev za dobavo cevovoda za vodovod v Veliki in Mali Dolini.

II. javno pisnično ofertalno licitacijo na dan 11. marca 1931 ob enajstih v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg 1.

Potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami proti plačilu napravniških stroškov pri odseku za hidrotehnična dela, Stari trg 34. Skupna vsota predmetne nabave je proračunjena na Din 148.370.—

Ponudbe se morajo glasiti na poedine ločke proračuna z navedbo končne vsote (tudi z besedami).

Svojeoročno spisane ponudbe na uradnem formularju, opremljenem s kolkom za Din 100.— (priloge s kolkom po Din 2.—), morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenec na dan licitacije v zapečatenem zavitku, označene s »Ponudba za dobavo cevovoda za vodovod v Veliki in Mali Dolini, ponudnika N. N.« neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bodo upoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristane na splošne in tehnične pogoje ter mora položiti kavicjo, ki znaša za domačine Din 15.000, odnosno Din 30.000.— za tuje državljane. Kavicja se mora položiti pri banovinskih blagajni, Erjavčeva cesta 13, najkasneje na dan licitacije do 10. ure dopoldne v smislu čl. 88 zakona o drž. računovodstvu.

O položeni kavicji prejme ponudnik blagajnično poloznico. To poloznico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, odobrenje ministrstva za zgradbo, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo pristojne zbor-

nice za TOI o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije.

Poblaščenec pa morajo priložiti poleg tega pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Kraljevska banska uprava si izrečno pridržuje pravico, oddati delo brez ozira na višino ponujene svote.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 dni po izvršeni licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 20. februarja 1931.

Razglasi sodišče in sodnih oblastev

E 68/31-3. 475

Dražbeni oklic.

V izvršilni stvari zahtevajoče stranke Paller Karoline, roj. Cisar, učiteljice v Kutfeju na Marjarskem, po dr. Strasser Arminu, odvetniku v Dolnji Lendavi, proti Tibaut Veroni, roj. Zver, pos. v Dolnje Lendavskih gorah 221, radi razrušitve skupnosti s prip., se bo vršila dne 10. marca 1931 ob devetih pri tem sodišču v sobi št. 21 dražba Paller Karoline, roj. Cisar, in Tibaut Veroni, roj. Zver lastnega zemljišča, vl. št. 1413 k. o. Dolnja Lendava pod B 6 in 8 (5).

Zemljišče, ki tvori parc. št. 699, gorice, klet in travnik v izmeri 2 oralov 72 kv. sežnje v parc. št. 700/a, travnik v izmeri 184 kv. sežnje, je do polovice last Paller Karoline, roj. Cisar, in do polovice Tibaut Verone, roj. Zver.

Izključna cena je sporazumno določena na 35.000 Din, pod to ceno se zemljišče ne proda.

Vadij znaša 3500 Din.

Stvarne pravice in bremena, osobito zastavne pravice na tem zemljišču, ostanejo v popolnem obsegu neglede na prodano ceno.

Izkupiček, dosežen na dražbi, se položi v roke dr. Strasser Armina, odvetnika v Dolnji Lendavi.

Dražbeni pogoji in vse listine, ki se nanašajo na zemljišče, kakor katastrski podatki itd., se lahko vpogledajo med uradnimi urami pri podpisnem sodišču v sobi št. 20.

Okrajno sodišče v Dol. Lendavi, Oddel. II., dne 10. februarja 1931.

*

E 921/30. 481

Dražbeni oklic.

Dne 27. marca 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin, hiše, gospodarskega poslopja, zemljišča, zemljiška knjiga k. o. Črnivrh, vl. št. 128.

Cenilna vrednost: 55.701,05 Din; vred-

nost pritlikline: 1187 Din; najmanjši ponudbe: 37.135 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Vransko, dne 21. februarja 1931.

*

E 406/30-4-48/31. 478

Dražbeni oklic

Dne 3. aprila 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin zemljiška knjiga Sv. Katarina, vl. št. 48 in 2/155 vložka 232 in z vložkom 48 zvezanih vložkov.

Cenilna vrednost: 45.749 Din; vrednost pritlikline 875.— Din; najmanjši ponudek: 30.500 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Trzinu, dne 2. februarja 1931.

Konkurzni razglasi

S 1/31-44. 480

Določitev naroka za prisilno poravnavo.

Prezadolženec: Svetelj Franc, posestnik in trgovec v Mostah 35.

Za razpravljanje in sklepanje o predlogu prezadolženca za prisilno poravnavo se določi narok na dan

7. marca 1931 ob enajstih pri tem sodišču v sobi št. 2.

Okrajno sodišče v Kamniku, odd. I., dne 20. februarja 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 1211/1.

Razglas

Gabršček Bogomir, roj. 2. novembra 1906 v Ljubljani, tja pristojen, r. k., samski, kolar-delaec na Račici št. 2, obč. Trebeljevo, srez Litija, sin pok. Ludvika in pok. Ane, je bil s pravomočno razsodbo okr. sodišča v Litiji z dne 29. januarja 1931, Kps 9/31-12 obsojen na prepoved posejanja krčem za dobo enega leta.

Ta doba začne z dne 23. februarja 1931. ob 19. uri in konča 22. februarja 1932. ob 19. uri.

Načelstvo sreza Litijskega, Litija, dne 10. februarja 1931.

*

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje 15. februarja 1931.

Aktiva.	Dinarjev
Metalna podloga	220.746.591-62
Posojila	1.496.440.797-81
Račun za odkup kronskih novčanov	897.799.723-06
Račun začasne zamene	126.257.931-53
Dolg države	2.996.842.941-92
Vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanic	2.188.377.163-—
Saldo raznih računov	437.322.568-11
	8.313.787.717-05

Pasiva.	Dinarjev
Glavnica Din 50.000.000 v kovancem zlatu: od te vplačano	30.000.000-—
Rezervni fond	13.154.054-10
Novčanice v obtoku	4.860.510.180-—
Državni račun začasne zamene	126.257.931-53
Terjatve države po raznih računih	108.807.991-64
Razne obveznosti	953.024.526-78
Terjatve države za zastavljene domene	2.188.377.163-—
Nadavek za kupovanje zlata za glavnico in forae	83.055.87-—
	8.313.787.717-05

V metalni podlogi se računi: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dol. za 5 dinarjev, lira za 1 dinar, švicarski in francoski frank za 1 dinar, dinar v kovancem srebru za 1 dinar itd.

Obrestna mera eskontu menie 5% na leto. Obrestna mera za posojila na zastavo 7% na leto.

Razne objave

491

Objava.

Podpisani sem izgubil odpustnico narodne šole v Ksaveriju, srez Gornji grad, glasečo se na ime: Senica Franjo, rojen 8. septembra 1913., vas Meliša št. 16, občina Kokarje, bra 1913. vas Meliša št. 16, občina Kokarje.

Proglasam jo za neveljavno.

Senica Franjo, s. r.

*

484

Objava.

Izgubil sem naukovno svjedočbo (učno izpričevalo) izdano od mestnega poglavarstva v Bjelovaru dne 25. januarja 1925, št. 222, na ime Španič Šimon, rojen v Dinjevcu.

Proglasam jo za neveljavno.

Španič Šimon, s. r.

*

460

Razid društva.

»Ljubljanski akademski sportni klub« se je združil leta 1925. s sportnim klubom »Primorje« in je s tem prenehal samostojno delovati.

Ljubljana, 20. februarja 1931.

Inž. Maček Stanko, s. r. bivši tajnik.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izveščju, prepovedan.)

Čutil sem se osramočenega. Temu čutu se je pridružila še jeza. Jezen sem bil na strica Karla, ki je začel s povdankom in glasno razpravljati o vojnem posojilu. — Jezen sem bil na vse tiste ljudi tamkaj, ki so se šopirili s svojim porcelanom in svojimi domišljeno pametnimi besedami. — Jezen sem bil na ves svet, ki živi tako večno samoposebi razumljivo z vso svojo šaro, kot da ni nikdar bilo tistih strašnih let, v katerih je bilo samo eno: smrt ali življenje, pa nič drugega. Najraje bi pometal krožnike v njih gladke, site spake; grozoto in stokanje umirajočih bi zarjovel med njih prenapeto kulturno domišljavost; Schröderjevo razmesarjeno mrtvo telo bi najraje položil pred nje na mizo in jim zaklical: Tako, zdaj pa jejte naprej, če morete! Mi zunaj smo mogli, ker smo premagali smrt in jo napravili majhno. To je več kot vse drugo! Vi imenujete to surovo, toda navzlic vsemu temu ni umrla ljubezen v nas. Toda kako morete vi to razumeti!

Ničesar tega, kar sem mislil, nisem rekel; — kaj bi tudi to koristilo? Tudi nisem opazil, da sem kompot stresel na krožnik, na katerem je bilo meso,

26

čeprav je bila za kompot pripravljena steklena skodelica. Kot kozel sem basal v se, kar sem le mogel. Ker hotel sem se vsaj do sitega najesti.

Takoj, ko se mi je nudila prva prilika, sem se zmazal od mize in ven. V garderobi je stal sluga v fraku. Zagrabil sem svoje stvari in mu pihnil v obraz: »Tebe, ti lakirana opica, bi morali imeti tam zunaj na bojnih poljanah. Tebe in vso to bando!« Potem sem zaloputnih vrata za seboj.

Wolf me je čakal pred hišo. Vzpel se je po meni. »Pojdiva,« sem dejal in se v tistem trenutku zavedel, da ni bil porcelan in niso bili koteleti tisto, kar me je razdražilo, temveč da je bil vzrok samoljubni duh od nekdanj, ki se še vedno tu šopiri in se smatra važnim. »Pojdiva, Wolf,« sem ponovil, »to niso ljudje za naju! Z vsakim Tommyjem, z vsakim najbolj hudobnim Francozom bi se lahko bolje razumel. Pojdi, greva k najinim tovarišem. Tam je bolje, četudi jedo z rokami in se jim kolca! Pojdiva!«

Spustila sva se v tek. Dirjala sva, kolikor sva mogla, vedno hitreje in hitreje, sopihajoč in lajajoč. Kot blazna sva dirjala z lesketajočimi se očmi — naj vzame vse skupaj hudič, midva živiva, kaj ne, Wolf, midva živiva!

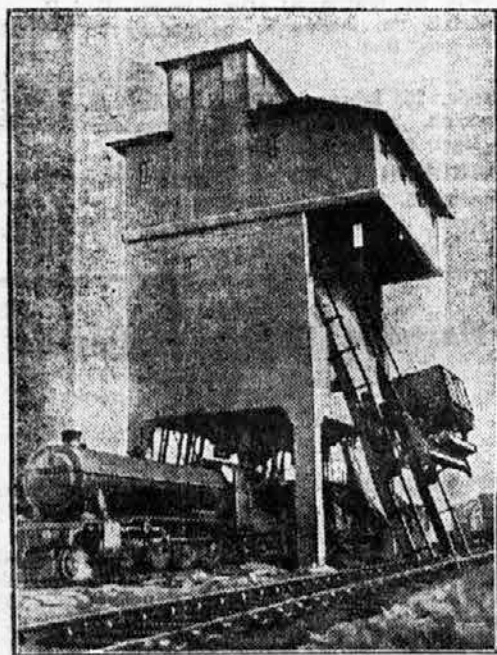
2.

Stopil sem iz kolodvora, da obiščem Bethkeja. Njegovo hišo sem takoj spoznal, ker mi je je tam zunaj večkrat natančno opisal.

Vrt s sadnim drevjem. Jabolka še niso bila vsa obrana. Mnogo jih je ležalo v travi pod drevesi. Pred

hišnimi vrati je bil prazen prostor, sredi katerega je stal velik kostanj. Tla pod njim so bila daleč naokrog pokrita z rdečkasto rjavim listjem; tudi kamenita miza in klop. Izmed listja se je bliščala rdečkasta belina razpočenih, bodečih lupin in pa svetlikajoča se rjavina iz lupin padlih kostanjev. Pobral sem jih nekaj in opazoval njih gladko, z žilami prepreženo, mahagoniju podobno lupino z belkastim madežem klise spodaj. Da je kaj takega, sem premišljeval in se oziral — da je sploh vse to: — to pisano drevje, ti modro zasopihani gozdovi, gozdovi in ne več od granat razjedena drevesna debla; — ta veter čez polja, brez smodnikovskega dima in brez duha strupenih plinov; ta razorana, mastno se svetlikajoča zemlja s svojim močnim vonjem; konji pred plugi in ne pred municijskimi vozovi, za njimi pa, brez pušk, iz vojne vrnivši se orači, orači v vojaških uniformah.

Solnce se je skirilo za oblake ravno nad majhnim gozdičem, toda svežnji žarkov so srebrno prodirali skozi oblake; pisani zmaji otrok so se dvigali visoko proti nebu. Pljuca so dihalo; hladeče je plul zrak vanje in zopet ven. — Nobenih topov, nobenih min, nobena tornistra ne tlači več prsi, noben pas ne visi težko na želodcu. — Zginil je občutek napete previdnosti in prežanja, plazenja, kar vse se je lahko že v naslednji sekundi prevrglo v padec, grozoto in smrt. Prost in pokonci sem hodil in brezskrben sem občutil vso moč tistega trenutka: biti tukaj z namenom obiskati tovariša Adolfa.

Nova priprava za polnjenje lokomotiv s premogom

Neka angleška železniška družba je za poskušnjo dala napraviti stolp, kamor gre do 100 ton premoga. Voz za premog se pripelje pod odprtino in v nekaj sekundah je naloženo vanj 3 do 4 tone premoga.

Albanske zadeve

Nedavno je neki nasprotnik albanskega kralja Ahmeda Zogu streljal na kralja pred dunajsko dvorno opero; ni pa zadel kralja, ampak samo njegovega pobočnika.

Dunajski listi (in tudi naši) so o tem napadu obširno poročali, pri tej priliki pa so prišli še na razne druge zanimive stvari.

Tako vé dunajski list »Sonn-und Montagszeitung« povedati, da živi nekje še drug albanski kralj, ki je bil kralj Albanije sicer le 5 dni, vendar pa mu je celo državno pravdnštvo priznalo pravico, da se sme imenovati »bivši albanski kralj.«

Ta mož je neki Oton Witte, človek, ki ima prav burno preteklost.

Gospod Witte je namreč že od svojih mladih let naprej »komedijant«, t. j. lastnik različnih kač, morskih prešičkov in podobnih živali, ki jih razkazuje po vsem svetu. Potuje s svojim premoženjem vred iz kraja v kraj z znanim »nagonom«. Zna pa mož tudi vsakovrstne cirkuške umetnosti. Prepotoval pa je že skoro ves svet.

Mož govori 7 jezikov. Leto 1912. ga je našlo na Balkanu, kjer je bil ob enem turški volun. Nekoliko pozneje pa je postal kralj Albanije, prav on, gospod Oton Witte!

Leta 1912. je namreč neka narodna skupščina proglasila Albanijo za neodvisno državo. V tem trenutku pa je posegel v tok albanske zgodovine Oton Witte, pomagal pa mu je še neki cirkuški umetnik. Witte je bil namreč silno podoben turškemu pravemu princu Halim-eddinu, in na to podobnost je Witte zgradil svoj načrt.

Nekega dne je znani albanski veljak Essad-paša prejel brzojavko: »Princ Halim-eddin pride in prevzame vrhovno poveljstvo vseh albanskih čet.«

Oton Witte je bil takrat na Dunaju, brzojavko pa je oddal njegov pomočnik iz Carigrada. Witte je nakupoval na Dunaju že garderobo za svoje novo dostojanstvo, potem pa se je odpehjal v bleščeči uniformi turškega generala preko Drača v Albanijo.

V Albaniji so ga sprejeli svečano kakor cesarskega princa in prilizovalci so mu takoj svetovali, naj se proglasi za albanskega kralja. Witte pa ni prav hotel, ker je hotel najprej kje zmagati, dobro vedoč, da bi kakšna morebitna zmaga njegov položaj uvrstila tudi potem, če bi se zvedelo za njegove pustolovščine.

Z vojsko pa ni šlo tako gladko in lahko kakor je mož računati in zato se je začel imenovati že od 15. februarja leta 1913. naprej: »Njegova cesarska visokot in vrhovni poveljnik Halim-eddin, prvi kralj Albanije.«

Za kralja je bil čisto »pravilno« razglašen. Ko so pa pravi Albanci v Trstu zvedeli, kaj se godi, pri njih doma, se je položaj seveda hitro izpremenil in »kralj« Witte je jadrno pobegnil iz dežele.

Kraljeval je celih 5 dni... Danes pa zopet prevaža in razkazuje po svetu svoje kače in krokodile in morske prešičke...

Dragocene preproge

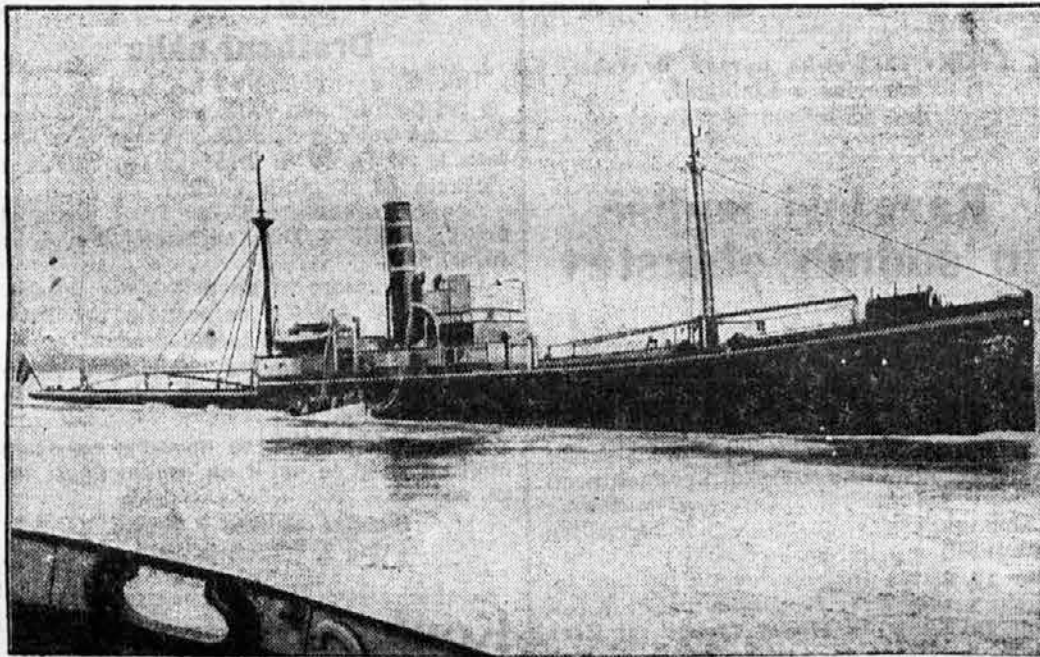
Najdražje preproge so staro-orientalske luksuzne preproge. Taka je n. pr. preproga, ki je bila nekdanj last avstrijskega dvora; ta preproga je speta iz svilenih nitk, pretkana pa je s srebrnimi in zlatimi nitkami. Preproga meri skoro 22 kvadratnih metrov, cenili pa so njeno vrednost l. 1910. na 3 milijone zlatih frankov. Draga je tudi neka starinska perzijska preproga, ki ji pravijo »ardebil«-preproga; ta meri 61 in pol kvadratnega metra, hranijo jo pa na

Angleškem v South-Kensington-muzeju. Leta 1893. so jo cenili na 2500 angleških funtov (danes velja 1 funt 276 dinarjev).

Stare orientalske preproge še dandanes visoko cenijo v Evropi in v Ameriki in jih tudi drago plačujejo. Zato ni čudno, da se dandanes pristna starinska preproga v orientu le še težko dobi. V palačah orientalskih vladarjev in bogatašev jih imajo sicer še, ravno tako tudi po mošejah, toda te dragocenosti sploh niso na prodaj. Zato se jako moči tisti, kdor misli, da bo staknil še kje v Carigradu, v Smirni ali v Kairi kakšno preprogo, ki je bila speta v času od l. 1400. do l. 1700.

Imenitni in bogati mohamedanci pa znosijo mnogo dragocenih preprog v Meko, kjer kraste stene tamošnjega mohamedanskega svetišča. Tu so se dali res nekajkrat zapeljati čuvarji svetišča, da so nekaj takin dragih preprog prodali, toda taki slučajni se bili zelo redki.

Določiti vrednost staro-orientalske preproge je silno težko. Tu je treba vedeti, kdaj je bila preproga narejena, poznati je treba njeno kakovost in poznati je treba vzorec. Staro-orientalske preproge, ki so lepo delane, zlasti pa take, ki so bile delane v dobi od l. 1600. do

Nesreča v pristanišču Cuxhaven

V gosti megli se je zaletela v pristanišču Cuxhaven neka portugalska ladja v norveški parnik »Dianac«. Drugi parniki so takoj prihiteli na pomoč in so odepjali poškodovani norveški parnik k bregu.

Pod pendrekom v zakonski jarem

Angleški stražniki imajo staro navado, da se postavijo v špalir pred cerkvenimi vrati, če gre kak njihov predstojnik k poroki. Nevesta ima to za dobro znamenje, če gre k poroki pod častno streho pendrekov.

l. 1650., plačujajo tudi po 16.000 frankov za kvadratni meter ali pa še dražje.

Zima na Snežki (Schneekoppe).

S plavanjem se je rešila

Velikih plavalnih tekem, ki so se pred kratkim vršile v glavnem mestu Avstralijske Sidneju, se je udeležila tudi neka domačinka iz plemena Maori, Katarina Rehua. Ta ženska je slovela kot odlična plavalca in je res dobila drugo nagrado v znesku 500 dolarjev. Po tekmi pa se je zvedelo, da je mlada žena že omožena, da je njen mož že 9 mesecev brez dela in da mora ona sama skrbeti za 4 otroke. V borbi za svojo rodbino se je žena odločila, da gre na tekmo. Tudi ženska, ki je dobila prvo nagrado, je slišala o žalostni usodi svoje tekmovalke in ji je zato odstopila tudi od svoje prve nagrade 500 dolarjev. Ta velikodušni čin je pa tudi pridelatelj tekem toliko ganil, da so dali možu stalen zaslužek. Tako je požitvalna mati rešila celo rodbino preteče lakote.

Rockefeller »popravlja« celo mesto

Stara mesta so v Ameriki redkost. Kar je bilo v raznih ameriških mestih starinskega, so je vse moralo že zdavnaj umakniti modernosti. Starinske hiše so podrli in na njihovem mestu so zgradili nebotičnike; starinske, ozke ulice so izginile, ker potrebujejo moderna prometna sredstva široke ceste, nekdanje skromne prodajalne pa so nadomestili z modernimi bazari in razkošnimi veletrgovinami.

Za ljubitelje starin in za spoštovalce preteklosti so torej tla v Ameriki zelo neugodna. Nekaj malega starinskega mest je pa še ostalo in tem posvečajo ameriški starinoslovci svojo posebno pozornost.

Med mesti, ki so ohranila vsaj še kolikor toliko svoje prvotne lice, slovijo najbolj mesto Williamsburg v državi Virginiji. Na poziv ameriških starinoslovcev se je sedaj odločil znani bogataš in »kralj petroleja« Rockefeller, da bo dal mesto popolnoma spremeniti v tisto stanje, kakor se je nahajalo l. 1776. Stroški te »postavitve« bodo znašali okoli pol milijarde dolarjev.

Mesto bo dobilo svoje pravo gledališče v stari obliki. Tudi tiskarno bodo postavili nazaj, kjer so tiskali poziv na boj za ameriško neodvisnost. Obnovili oziroma »postarili« bodo tudi šolo, ki so jo obiskovali Washington, Jefferson in Monroe. Skratka, storili bodo vse, da vrnejo mestu njegov starinski značaj. Brzojavne droge bodo podrli, cestna železnica pa bo vozila samo po predmetjih. Namesto cestne železnice pa bodo vozile po sredi mesta male majhne, starinske vozičke.

Tako bo mesto Williamsburg zopet »pomlajeno« na l. 1776. nazaj.